

LJUTA BORBA ZA PREDSEDNIŠKO SLUŽBO

GIBANJE ZA NOVO "TRETJO" STRANKO NE OBETA USPEHA

Prilike za razmah, ki jih ima v letošnji volilni kampanji socialistična stranka

Večina Farmer-Labor stranke v Minnesoti se izrekla za zedinjenje v splošno novo stranko

BORBA za službo predsednika Zed. držav plamti od razbeljenosti. Konservativni republikanci in fašisti raznih struj divjajo proti Rooseveltu, katerega razglasajo za socialističnega. Eten komunističnih predstavnikov je nedavno pred kongresno komisijo baže odobril Rooseveltov davčni načrt in se le potožil, ker ne gre še nekaj korakov dalje. To je kajpada torijskemu časopisju zadosten dokaz, da je letošnji volilni boj med Rooseveltovim socializmom na eni strani in amerikanizmom na drugi.

Socialisti venomer povdarjajo, da to, kar počne Roosevelt, ni socializem, niti ni njegov program pripravljane poti v socializem. Ampak ameriški kapitalizem pred tem dejstvom miži in ob enem vpije, da je v nevarnosti ustava, privatna svojina, valuta, osebna svoboda, svoboda tiska itd. To kriče isti kapitalistični krogi, ki zatro vsako stavko in vsako gibanje za organiziranje delavstva z brutalno silo, bodisi s pomočjo privatnih čet, ali z milico, policijo, deputiji ali kakor je pač slučaj.

Zaradi te gonje proti Rooseveltovemu "socializmu" — izpade — bodo volilci letos še bolj sbežani kakor običajno v predsedniških volilnih kampanjah. Mnoge unije so se že izrekle za Roosevelta. Kljub temu je stotisoče volilcev, ki dobro razumejo, da Rooseveltov program ne pomeni odpravo krize, kar se ljudstva tiče, ne odpravo brezposelnosti in ne izboljšanja življenjskih razmer. Sedanje "zbožšanje" je prejkone višek "prosperitete", ki jo bo mogoče doseči pod Rooseveltom. Unijski voditelji pa so navzlic temu zanj zato, ker smatrajo, da bi zmaga republikanske stranke pomenila udarec za unije. Sedanja administracija jim vsaj sovražno ni, če se že ne more reči, da jim je iskreno naklonjena.

Socialisti, komunisti, mnogi farmer-laboriti in tudi precej progresivci, ki so združeni v American Commonwealth federaciji, kajpada niti malo ne mislijo agitirati za Roosevelta, "zato da republikanec ne bo izvoljen", pač pa žele iti v borbo samostojno, bodisi enotno, ako mogoče, ali pa separatno, če ne bo sporazuma med njimi. Minnesotska Farmer - Labor stranka se je izrekla za "tretjo" stranko. Zanj je tudi governer Olson. — Toda izjavo za

Cerkev v Rusiji izgubila svoj nekdanji vpliv in zaslombo

Poročevalci, ki zastopajo v Moskvi tujezemski tisk, so se na prošlo velikončno nedeljo zelo zanimali, koliko ljudi v tem velikem, glavnem ruskem mestu še zahaja v cerkev vsaj na ta najvažnejši pravoslavni praznik. Našteli so jih 60.000. V vsi Moskvi je dovoljenih še 28 cerkev, kar je manj, kot pa jih je v Chicagu povprečno v posamezni wardi.

V svojih vesteh so omenjali, da je sovjetska vlada in tudi boljševiška propaganda napravljenih cerkvi postala zelo nepopustljiva.

Intega dne se je glasom poročil udeležilo v glavnem me-

stu mehiške republike velikonočnih cerkvenih ceremonij okrog 200.000 ljudi. Katoličani oglašajo mehiško vlado za zatiralno cerkev. Kljub temu je dovolila, da je posetilo cerkve 200.000 ljudi, dočim jih je v veliko večji Moskvi šlo v nje le 60.000. Nauk je, da je vladi sovjetske Unije že uspelo zatreti vplive stare carjeve pravoslavne konfesije, v Mehiki pa je katoliška cerkev boljše organizirana in vrh tega ima ogromno gnotno in moralno podporo v Zed. državah, v Italiji, v Španiji, v Južni in centralni Ameriki in v drugih deželah z močnim katoliškim elementom.

Zmeda v Evropi v prilog ducejevi vojni

PREDSTAVNIK BANDITSKE CIVILIZACIJE

Na sliki je italijanski banditski diktator Mussolini, ki širi "italijansko civilizacijo in vero" v Afriki s strupenimi plini, s požiganjem etiopskih vasi in s klanjem starcev, žen in otrok.

"Barbarska" Etiopija nima "civilizacijskih" sredstev (tankov, vojaških letal, strupenih plinov itd.), zato bo v tej vojni podlegla. Mussolini je nedavno izjavil, da italijanska armada v Afriki ne bo odnehala, dokler ne bodo neugovorne čete popolnoma iztrebljene (to se pravi, poklane).

POLITIČNI BOJI V ŠPANJI

Predsednik španske republike Niceto Alcala Zamora je bil na predlog socialistov dne 7. aprila v parlamentu odstavljen, ker je zlorabil zaupanje republikancev s tem, da je oktobra lanske leto pomagal klerikalcem v vlado in neposredno povzročil revolucijo, v kateri je bilo par tisoč delavcev ubitih in nad 30.000 vrženih v ječo. Na njegovo mesto je bil izvoljen za začasnega predsednika Diego Martinez Barrio. — Klerikalci so se po svojem zadnjem porazu lotili atentatov na socialiste. Nedavno so skušali umoriti socialističnega voditelja Luis Jimenez Asua. Strel pa je smrtno zadel le policajca, ki je bil dodeljen Asua v osebno protekcijo. Delavstvo se je policajcevega pogreba demonstrativno udeležilo. Do 400.000 se jih je zbralo v Madridu. Po pogrebu so bili pozvani, da se naj razidejo, kar so večinoma storili, drugi pa so demonstrirali pred katoliškimi uradi in škofijami. Del množice je udril v cerkev sv. Ignacija, v kateri je napravila precej škodo. Njena notranjost po izgredu je razvidna s te slike.

Župan Hoan navaja vzroke izgub v številu socialističnih mandatov

Stotisoče dolarjev potrošenih v boju proti delavskim kandidatom. — Kvarna vloga milwauških komunistov v zadnji kampanjski bitki

"Prošle občinske volitve v Milwaukeeju so dokazale, da se me ne more poraziti z denarjem, ki so ga nasprotniki potrošili v kampanji," je izjavil dan po volilnem izidu po radiu župan Daniel W. Hoan. Prejel je nad 111.000 glasov in njegov protivnik Joseph Shinnars, dozdaj šerif Milwaukeeškega okraja in vođa demokratske stranke, nekaj nad 97.000. Hoanova večina je znašala okrog 14.000 glasov. Prejel jih je v teh volitvah več ko

kaj prej. Kljub temu je bil tudi volilni boj hujši kot katerikoli prejšnji, ker so se privatni interesi zavzeli, da Hoan mora iz županskega urada. Trgovska zbornica, demokratska in republikanska stranka, takozvana liga davkoplačevalcev, zveza industrialcev, razne "patriotične" in cerkvene organizacije so se zedinile v točki, da mora biti socialističnega vpliva v upravi milwauškega mesta konec.

Uspeli so deloma, kot je bilo

poročano že v prejšnji številki Proletarca. Za vsak glas, ki so ga prejeli proti socialističnim kandidatom, so potrošili najmanj štiri dolarje. Hoan pravi, da bo točna vsota ostala skrita — ampak kdor se na kampanjo razume in je videl stotine in stotine plačanih ljudi delovati proti Hoanu in socialističnim kandidatom za aldermane, proti mestnemu pravniku socialistu Raskinu in drugim, ve, da znaša potrošek privat-

(Nadaljevanje na 5. strani.)

POZORNOST VLAD OBRNJENA ZDAJ NA NEMŠKO-FRANCOSKI DVOBOJ

Protest proti Italiji, ker uporablja v vojni z Etiopijo morilne pline. — Rim prelomil pogodbo

S PRELOMOM lokarnskega pakta je storil Hitler Mussolini-ju veliko uslugo, ker je obrnil pozornost svetovne javnosti od italijanskega klanja v Etiopiji na nemške čete, ki so zasedle Porenje in na diplomatični dvoboj med Francijo in Nemčijo.

Francija hoče združenje evropskih sil proti Nemčiji, katero naj se kaznuje s sankcijami, ker je pogazila lokarnski pakt. Anglija pa je veliko bolj zainteresirana v Afriki in je za oostreitev sankcij proti Italiji. Francija naobratno smatra, da je Mussolinijeva vojna v Etiopiji zanj postranskega pomena in uradno ji je vseeno, če si jo Mussolini osvoji ali ne. Francoska reakcija pa je Mussoliniju odkrito prijateljska.

Dobiček od tega ima Mussolini, ki je ukazal svoji armadi v Etiopiji pospešiti zmagovalni pohod in iztrebiti vse abesinske čete. Njegovi vojaški letalci pobijajo prebivalstvo kar od kraja z bombami, strupenimi plini in ognjem. Etiopska vlada je poslala društvu narodov v Zenevo protest proti uporabljanju plina, s katerim so italijanske čete podušile že stotine njenih vojakov, tisočem pa skvarile zdravje za zmerom. Ker je Italija podpisala mednarodno pogodbo, da se v slučaju vojne ne bo posluževala strupenih plinov, je postala torej kršiteljica tega pakta in v Angliji zahtevajo, da se jo pozove na zagovor. Mussolini pa na vse to rolni v svojih govorih v Rimu in izjavlja, da ga ne bo mogla nobena sila na svetu oropati sadov njegovih zmag v Etiopiji.

Dalje se je v tej vojni izkazalo, da so bili preroki, ki so trdili, da nima italijanska armada v Etiopiji pričakovati drugega kakor dolgotrajno borbo za osvojitve vsakega kosa etropske zemlje, v zmoti. Sklepali so, da se bo italijanska armada končno izčrpala, tedaj pa planejo nanjo Selassijeva četa in jo poženejo v beg ali pa pokoljejo, kaor so storili v prejšnji vojni z italijansko armado pri Aduvi. Toda italijanski vojaki so potrpežljivi in veliko prenesejo. Dalje so oboroženi z najmodernejšimi vojnimi pripomočki, dočim je etiopska armada primitivna in dobro naučena le za boj nož na nož — mož proti možu. Vojnih letal nima, kar je glavni vzrok italijanskih zmag.

(Nadaljevanje na 3. strani.)

TEŽKE KAZNI ZA NASPROTNIKE MUSSOLINIJEVEGA DIVJANJA

Pred več dnevi so iz Pariza najbolj znanih učenjakov v poročali, da je bilo v prošlih Italiji, je bil obsojen na 10 let zapora, ker je rekel, da tira Mussolinijeva politika Italijo v propast. Dne 7. aprila je bilo obsojenih več ducatov profesorjev in drugih intelektualcev pred izjemnim tribunalom na tajnih obravnavah, da bi javstvomglavljenje sedanje vlade. Profesor Michele Giua, eden

SPISI. POSLANI V "MAJSKI GLAS"

"K RUHA, kruha, kruha..." To je naslov črtice, ki jo je poslal v letošnji "Majski Glas" Angelo Cerkenik. Etnin Kristan je spisal razpravo o varnosti — o socialni sigurnosti — ki je sama vredna več nego je cena Majskemu Glasu. "Salonski socialisti". Kaj pa je to? Odgovor: Članek socialističnega voditelja v starem kraju, ki zaradi tamošnjih razmer ne bo podpisan s pravim imenom. Tiče pa se ta članek klerikalne taktike — pravzaprav klerikalizma. Citatle bo nedvomno zanimal, pa če bodo z njim soglašali ali ne. V tem Majskem Glasu bo prvič zastopani tudi Milan Medvešek in črtico "Sužnji ponoci". Milan je s svojimi spisi v Prosveti odkril svoj pisateljski talent in upamo, da bo odslej naš stalen sodrnik. — Ivan Molek je napisal za Majski Glas času primerno igro "Plačica", ki nudi čitateljem ne le dobro sliko iz življenja revne družine v sedanji krizi, ampak tudi zelo dobro enodejansko za sporede prireditve naših klubov in društev. Poleg te igre je Ivan Molek priredil zgodovinski spis k 50-letnici tragedije na Haymarketu. V njemu so podatki, kakrni v našem jeziku niso bili še nikjer objavljeni. — Ivan Jontex bo v Majskem Glasu zastopal s satiro "Kip kralja Matjaža". To bo posebno za čitatelje v ameriški slovenski metropoli nekaj posebnega. — "Po kateri poti v socializem?" To je naslov članka, ki ga je napisal Anton Garden. Frank S. Tauchar je napisal za to revijo "Majsko idilo". — Joško Oven je napisal zanj članek o pokojnem Franku Šavcu. Anton Šular pa bo v nji razložil kako so slovenski delavci pričeli pred četrtsotletjem praznovati Prvi maj na prvomajskem slavu, ki je bilo otvorenjeno s igranjem avstrijske cesarske himne ("Bog ohrani —"). Poleg omenjenih bo v Majskem Glasu krasen spis pokojnega socialističnega voditelja Eugene V. Debsa, "Moje skušnje v ječi", dalje zgodovinski članek Prvi maj med ameriški Slovenci", zanimiv prispevek našega pionirskega delavca Naceta Zlembergerja, Spomini Simona Kavčiča, A. Slabotova satira "Rodoljub Peregrin in nehalen narod", ter mnogo drugih spisov sodrnikov, ki so bili povabljeni na sodelovanje, toda do tega datuma še niso poslali svojih spisov.

Vse to gradivo je vredno toliko cene, po kakršni se prodajajo knjige. Dobite pa ga v tej reviji za 25c! Sodelujte, da pride med naše ljudstvo v tisoče in tisoče izvodih!

Vseindijski kongres zahteva socialistično uredbo

trebuje," je dejal.

V pojasnjevanju, kaj smatra pod označbo "socializem", je izjavil, da se dobi zanj danes najboljša primera v Rusiji, ampak veliko tega, kar počne ali je počela v svojem procesu gospodarske preosnove sovjetska Rusija, za vseindijski kongres ni sprejemljivo. Pred vsem ne taktika brutalnih nasilij in gospodarskega zlorabljanja revnih mas za daljne cilje.

Njegov naslednik Nehru je šel v otvoritvenem govoru zadnjega vseindijskega kongresa indijskega narodnega kongresa. To je organizacija, katere se poteguje za osvoboditev Indije izpod Anglije in za samovlado. Ponaša se, da ima okrog sedem milijonov članov. Glavni voditelj tega gibanja je bil do nedavna Mahatma Gandhi. Ker s svojo taktiko, ki je dobila sicer silovit odmev po vsem

svetu, ni uspel, se je avtomatično umaknil v ozadje in za glavnega voditelja ga je nadomestil Pandit Jawaharlal Nehru. Gandhi je zastopal v boju za osvoboditev Indije taktiko pasivne resistance. Dasi je z njim vzbudil svetovno pozornost, je v boju propadel.

Anglija, ki gospoduje nad Indijo, ima z njo že dolgo težkoče. Skuša je potolažiti z datjstvi ustavnih pravic, ki pa so prišle prepozno, kajti vseindijski kongres se danes ne bi zadovoljil niti z avtonomijo, kot jo ima na pr. angleški dominijon Kanada, ali Avstralija, pač pa hoče popolno samovlado.

Površina Indije je nad 1.800.000 kvadratnih milj, kar samo na sebi pomeni ogromno deželo. Prebivalcev ima okrog 350.000 milijonov, ali precej milijonov več kot Zed. države in

sovjetska Rusija skupaj. Kljub tej ogromnosti je Indija podložnica Velike Britanije.

V Lucknowu v Indiji se je vršil v sredi tega meseca zbor Pandit Jawaharlal Nehru je dejal, da predlagana ustava indijskega ljudstva ne zadovoljuje, in da je socializem za Indijo edina rešitev. Ko so poročevalci kapitalističnih listov poslušali njegov govor, so strmelili in prav tako uredniki, katerim so ga poslali. Mnogi so vsled strahu priobčili to vest kot nekaj čisto brezpomembnega.

Nehru je dalje delegatom predlagal reorganizacijo kongresne organizacije, da o pritegnila v svoje vrste nadaljne milijone kmetov in delavcev. Socialistična ureditev dežele, za katero se je izjavil, se naj bi oslanjala izključno na potrebe Indije in na njene raz-

PROLETAREC

LIST ZA INTERESE DELAVSKEGA LJUDSTVA.

IZHAJA VSAKO SREDO.

Izdaja Jugoslovanska Delavska Tiskovna Družba, Chicago, Ill.

GLASILO JUGOSLOVANSKE SOCIALISTIČNE ZVEZE.

NAROČNINA v Združenih državah za celo leto \$3.00; za pol leta \$1.75; za četrt leta \$1.00.

Inozemstvo: za celo leto \$3.50; za pol leta \$2.00.

Vsi rokopiši in oglasi morajo biti v našem uradu najpozneje do ponedeljka popoldne za priobčitev v številki tekočega tedna.

PROLETAREC

Published every Wednesday by the Yugoslav Workmen's Publishing Co., Inc. Established 1906.

Editor.....Frank Zajtz.
Business Manager.....Charles Pogorelec.
Assistant Business Manager.....John Rak Jr.

SUBSCRIPTION RATES:

United States: One Year \$3.00; Six Months \$1.75; Three Months \$1.00.
Foreign Countries: One Year \$3.50; Six Months \$2.00.

PROLETAREC

2301 S. Lawndale Ave. CHICAGO, ILL.
Telephone: ROCKWELL 2864.

Biti rojen v Rusiji je zločin

Hearstova propaganda sistematično napada vse, kar je sovjetskega ali v zvezi s sovjeti. Apelira na Anglijo, naj opusti flirtiranje s Francijo in se zveže z Nemčijo, Italijo in Japonsko proti francosko-ruski zvezi. Kajti za uničenje boljševizma je treba sile in po menju Wm. R. Hearsta jo predstavljajo omejenjene države. Apel na Anglijo za sklenitev zveze proti Rusiji je napisal Hearst sam in ga priobčil na prvih straneh svojih dnevnikov. Rusijo predstavlja za barbarstvo, zločinsko državo. Hearst, eden največjih sovražnikov Japonske, sovraži Rusijo še veliko bolj, zato je pripravljen podpirati Japonsko, ako navaži na ozemlje sovjetske Rusije.

V tej deželi zmerja z boljševikom vsakega, ki nasprotuje njegovi propagandi in kapitalizmu. V Californiji, kjer ima Hearst velik vpliv, so s slišanjem raztrosili govorico, da ni čudno, če so v Rooseveltovem kabinetu boljševiški ljudje. V privatnih pismih so navajali v dokaz za to trditev to, da je bila delavska tajnica Frances Perkins, ki protektira "komuniste" pred deportacijo, rojena v Rusiji, istotako njen mož. Navajali so datum njenega rojstva v Rusiji ter kdaj in s kom se je poročila po preselitvi v to deželo. Biti rojen v Rusiji je torej več kot "izvirni greh". Amerikane zelo užali, če kdo sumi, da ni "pristni" Amerikane. Tudi Perkinsovi ni bilo všeč, ker so ji hoteli naprtiti Rusijo za njeno pravo domovino, pa je objavila pismo, v katerem izjavlja, da so njeni predniki prišli v to deželo že leta 1630 in da je tudi njen mož Amerikane. Dasi Frances Perkins ni radikalka, je torijem vseeno neljuba, ker ne dovoljuje, da se bi njen department izrabljalo za orodje v preganjanju radikalnih delavcev. To je vzrok, čemu so se hoteli "maščevati" nad njo z dokazovanji, da je bila rojena v boljševiški deželi.

Zmaga militantov v New Yorku

Frakcijski boj — militanti na eni strani — "stara garda" na drugi — je bil v newyorški državi zanešen tudi v zadnje primarne volitve. Te so za politične stranke, kar se zakonov tiče, edino merodajne. Boj je bil ljut, kakor vselej med brati. Zmagali so militanti skoro na celi erbi. Noben članek v Forwardu, v New Leadru ali v kateremkoli drugem listu, ne more zanikati tega dejstva. Kandidati za delegate na konvencijo soc. stranke v 24. kongresnih distriktih v mestu New York so dobili, militantna struja 3.552 glasov in kandidati stare garde 2.739. Razlika je torej 813 glasov.

Slično razmerje glasov je v izidu glasovanja v druge urade. Militanti so na vrhu in po tej zmagi so povabili staro gardo v spravo. Harry W. Laidler, predsednik soc. stranke v mestu New York, je po primarnih volitvah vabil pristaje stare garde v njegovo reorganizirano grupo: Naj bo vse, kar je bilo, pozabljeno, in začnimo vsi z delom za jačanje naše stranke in za volilno kampanjo, kakršne še nismo nikoli imeli.

Norman Thomas je istotako ponudil roko v spravo, dasi ne tako direktno, kakor Laidler. Toda kot poroča Socialist Call, so pri Forwardu izjavili, da so razlike med eno in drugo strujo tolikšne kot med nočjo in dnevom. Nemogoče je, da bi mogle obe ostati v eni stranki, piše Forward.

New Leader z dne 11. aprila izjavlja, da o pomirjenju ni govora, kajti pristasi socialne demokracije ne morejo delovati skupaj s thomasovci, ki so spravili socialistično stranko v brezmočnost. Trdi dalje, da je Norman Thomas mnenja, da naj letos soc. stranka ne nominira predsedniškega in podpredsedniškega kandidata. To je po izvajanjih omenjenega lista priznanje, da so militanti spravili stranko v položaj, v katerem je nezmožna za politično delo.

O primarnih volitvah v New Yorku pa trdi, da so militanti dobili večino s pomočjo komunistov, ki so glasovali zanje, dočim je velika večina socialističnih članov glasovala za kandidate stare garde. Vse, kar so militanti s temi volitvami dosegli, piše New Leader, je to, da so privedli svojo strujo še bolj v komunistični tabor.

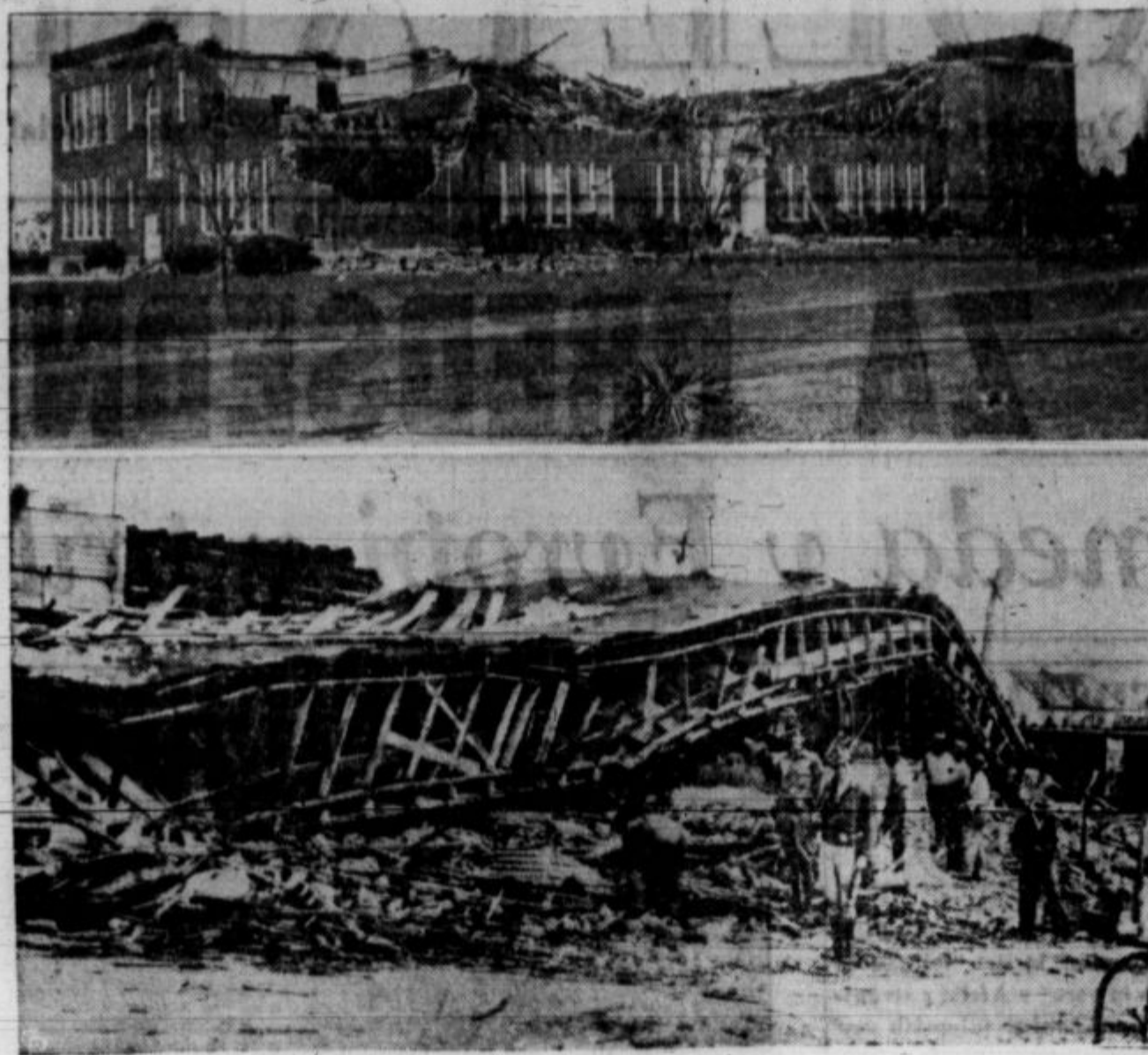
V raznih člankih v slovenskem in angleškem delu Proletarca smo že pred leti poudarjali, da ne more frakcijski boj prineesti delavskemu gibanju v Ameriki nič dobrega. To, da zmaga ena frakcija socialistične stranke nad drugo, je pač triumf za zmagovito skupino, toda v razrednem boju je taka zmaga brez pomena. Kadar ena struja v delavski stranki porazi drugo strujo v isti stranki, pomeni le to, da energije uničujeta ne v boju zoper kapitalizem, ampak v borbi druga zoper drugo.

Sedanji spor, ki je dosegel že do praga razkola, je borba uničevanja samega sebe. Naj bi zmagala v New Yorku ena ali druga struja, v obeh slučajih trpi celota. Namesto da bi šli v letošnji volilni boj enotno in z gotovostjo, da bomo povsod v stanju priti na glasovnice, se ukvarjamo z željo, kakor komunisti, in iščemo, če je kje izhod — kaka "tretja" stranka, ki bi prevzela delo, kakršno spada v resnici le nam.

Dovoljene in nedovoljene "revolucije"

Kadar se v Južni Ameriki dogodi upor potlačenih delavcev in penov, je kriva komunistična Rusija. Kadar pa izvrši kak general nacijski puč, kot nedavno v Paragvaju, pa je stvar čisto v redu, kajti spremene se le glavarji, a protekcija za izkoriščevalce ostane.

PO POVODNI VIHARJI V JUŽNIH DRŽAVAH

V državah Georgia, Mississippi, Tennessee, Arkansas in S. Carolina je dne 6. aprila divjal silovit tornado. Vzel je življenje blizu 400 ljudem in napravil okrog 8 milijonov dolarjev škode. Posledice tornada so razvidne s te slike. Na vrhu je šola v Cordale, Ga., spodaj pa podrti trgovina v istem mestu. Trgovine so strašili vojaki, da so preprečili tatvine. Poleg Cordale je tornado razdelal več drugih malih mest in vasi.

dne s te slike. Na vrhu je šola v Cordale, Ga., spodaj pa podrti trgovina v istem mestu. Trgovine so strašili vojaki, da so preprečili tatvine. Poleg Cordale je tornado razdelal več drugih malih mest in vasi.

Ivan Vuk:

V deželi biblijske kraljice iz Sabe

Abesinija — Etiopija

(Nadaljevanje.)

Nekega dne je bil kralj Teodor slabe volje. V popolni vojni opremi je prišel iz svoje palače in mrko gledal vazale, ki so trepetaje stali pred njim.

"Kdo izmed vas se me ne boji?"

Zarenčal je, kakor tiger. In vsi so hiteli zatrjevati, da se boje svojega gospoda.

"Zakaj se me pa moja žena ne boji? Zakaj ne trepeta pred svojim gospodom?"

Vsi so molčali.

"Govorite," je zarenčal. "Kdor mi ne bo vedel odgovoriti, ga obglavim."

Vazali so trepetali. Vedeli so, če ne bo odgovor tudi po volji gospodu, bo sledila vseeno smrtna kazen.

Nek star vojščak pa se je opogumil in vprašal:

"Kako si bil, gospodar, oblečen, ko se te tvoja žena ni hotela bati?"

Teodor je rekel:

"Noč je bila. In bil sem nag."

Tedaj je rekel star vojščak: "Kaj ti ni to pojasnilo njene nesposlilnosti? Kadar boš, o gospodar, stopil pred svojo ženo v zlato vezanem plašču, z levjo grivo na glavi in ognjen v pantforno kožo, tedaj se te bo bala, kakor mi. A nag... nag ničče ne more vladati..."

Teodor je razumel in vojščaka bogato obdaril. Toda nauk je pozabil. Njegov naslednik Menelik je bil pametnejši. Nikoli ni pokazal svojih pravih namer, nikoli se ni razgalil. V petih letih je izvedel več reform kakor Teodor vse svoje življenje.

Divjačina v Abesiniji bo od vojne tako trpela, kakor je divjačina v svetovni vojni. Strupeni plini in zažigalne bombe so usmrtili veliko število ptic.

Vojna je tako gospodarila med sladkovodnimi ribami, da se do danes niso popravili škodi, ki jo je storila. Na litevskih tleh so uničili evropskega zebra, ki se je bil tam ohranil v nekoli-ko primerkih. V Franciji se je ustavil za več let običajen lov na divje prašiče. Vseled tega so se te živali v severnih okrajih tako razmnožile, da so počenjale veliko škodo. Morali so jih iztrebiti, ter so v enem samem letu ubili 40.000 merjascev.

Tam, kjer se danes borijo, je Abesinija deloma puščava ali pa le malo obraščena, tako da živali nimajo zadostne zaščite. Kake posebne vrste divjačine v Abesiniji sicer ni. Zober in še kakšnih drugih Afriških specialitet tu ni dobili. Pač pa je dovolj orisov, kudu-

jev, kozlov, slonov, nosorogov in levov. Značilna žival za Abesinijo je groteskni bradavičasti prašič. Imajo ogromne glave, ki so okrašene z velikanskimi bradavicami in izrastki ter z dvema dolgima čekana-ma. So zelo živahni in gibčni navzlic tem ogromnim glavam. Tak bradavičar se lahko mirno pomeri z levom. Če mu preti kakšna nevarnost, beži z neverjetno hitrostjo k svoji jami, ki si jo je izkopal sam. Pa ne skoči v njo z glavo naprej, temveč leze ritenski v njo, vedno pripravljeno s svojo ogromno glavo na boj.

V puščavah živi mnogo skalnih kunccev in majhnih sorodnikov slona. Pavjanovi živi v Abesiniji več vrst v zelo strumnih organizacijah. Vsak rod ima svojega vodnika. Najzanimivejša žival v Abesiniji je pa mravljinčar. Tega je povsod mnogo; toda stopa na plan le ponoči. Spreten in previden je tako, da ga večina domačih lovcev sploh ne pozna. Ko se zakopava v zemljo, grebe z zadnjimi nogami tako urno, da se zdi, kakor da se potaplja v zemljo. Trije krepki možje z lopatami ga ne morejo dohiti.

Severno-zapadni del Abesinije je v preseljenem pasu evropskih selivk ptic. Zato najdete tu skoro vse ptice. Največ je brkastih serov, morskih orlov in drugih roparic in jastrebov. V raznih delih dežele živijo razne vrste divjih rac. Domačini jih pa iz neznanih vzrokov ne love in ne jedo, dasi perutnino zelo cenijo. Zaba-vna ptica je abesinski čif-čef, ki posnema petje in glasove drugih ptic. Zivi se s pajki in jih išče brez strahu tudi v hiši in prepeva.

Aksum je Abesincem isto, kar je katolikom Rim in muslimanom Mekka. Pravijo mu "Sveta mati mest". Vsako leto k "sveti materi mest", Aksumu, roma tisoče in tisoče romarjev-vernikov koptiške cerkve.

Aksum je nastal s kraljico Macheda iz Sabe, ki je, kakor pripoveduje legenda, odpotovala v Jeruzalem, da vidi in sliši modrega Salomona. Vrnila se je domov s Salomonovim otrokom pod sreem. Menelik, ki je po legendi sin kralja Salomona in kraljice iz Sabe, je bil ustanovitelj abesinske kraljevske hiše in glavno mesto in mesto kronanja je Aksum.

Tu je prava "skrinja zaveze". Legenda pripoveduje, da jo je ugrabil v jeruzalemskem templju eden iz abesinskih kraljev. Zasedovan od Ju-

dov, je po dolgem skrivanju in beganju naposled prišel skozi Egipt domov. Za verne Abesince je Aksum sveto mesto, zaščiten, svobodno mesto za pobegle sužnje in za zasledovane politične zločince.

Se danes roma v decembru mesecu vsako leto tisoče in tisoče abesinskih romarjev v sveto mesto Aksum, da prisostvuje procesiji, ko nosijo "skrinjo zaveze". "Skrinja zaveze" je pri procesiji zakrita z gosto štikano tkanino, da je nikdo ne more prav videti, kakšna je v resnici. Visoka duhovščina in odličniki z vseh strani Abesinije, ki se štejejo med direktne potomce hebrejskih visokih duhovnikov in čuvarjev Salomonovega templja, obkrožajo "skrinjo zaveze" pri procesiji.

Ostala duhovščina koraka zraven, poje svečane pesmi in pleše religiozne plese, ki spominjajo na Salomonovo dobo. Procesija koraka skozi goste množice ljudstva. Vmes se gnetje gobavci, pričakujoč ozdravljenja. Procesija gre mimo obeliske, ki stoje ne daleč od cerkve in predčujejo staro aksumsko-egiptovsko kulturo, ter mimo velikega kamenega kotla in ostankov marmor-prestola, kjer so v cvetočih dobah aksumski kralji izrekli pravico.

40 let so hrepeneli Italijani po Aksumu, kjer so bili nekoč tepeni, in po Adui, ker sta obe mesti kraja velikega strateškega pomena. Kajti od tu se lahko zasede severo-abesinska provinca Tigre. Na južnem robu mesta se dviga višina Bait-Giargis, s katere se zopet proti jugu razprostira velika tambienska ravnina in daleč na jug segajoča ravnina Takaz, ki odpira pot četam, prihajajočim s severa.

Da so abesinske ženske tudi device Orleanske, pripoveduje dopisnik angleškega lista "Daily Telegraph".

— "Addis Abebo je zapustila na čelu svojih 15.000 mož ženska Vajzero Samberga Gabi, in odšla na fronto. Ona je sloveča hči abesinskega rasa (kneza). Ko so jo vprašali, zakaj hoče v nevarnost bojišča, je rekla: "Me ženske vedno pomagamo v vojnem času. V moji rodbini so se vsi rodovi borili za svobodo Abesinije. Zdaj, ko sem jaz na čelu svoje rodbine, nečem, da bi poteptala to rodbinsko tradicijo!"

Nekoliko dni pozneje je zapustila Addis Abebo druga amazonska Abesinka. Vajzero Azagenih, žena generala Migaela Habte, ki je poveljnik na fronti v Ogadenu. Odšla je, čeprav sta ji to prepovedala ne-guš in mož.

Rekla je:

"Mnogo vojaških uspehov v

SPORED PRVOMAJSKEGA SLAVJA KLUBA ŠT. 1 J.S. Z.

Chicago. — Razne delavske organizacije v Chicagu, vključno socialistično in komunistično stranko, bodo imele letos v petek 1. maja popoldne skupno prvomajsko slavo in potem shod.

Zvečer istega dne priredi prvomajsko manifestacijsko slavo klub št. 1 JSZ. Vršilo se bo v obeh dvoranah SNPJ na So. Lawndale Ave.

Sporod otvori klubov mladinski odsek Red Falcons pod vodstvom direktorice Mary Jugg, s točko, "Falcons Dolls from Everywhere". V 2. točki bo govor o prvem maju 1936. Govornik Frank Zajtz. V 3. točki nastopijo deklice Rdečega Sokola — Girls' Glee Club. V 4.

hosta igrali na harmonike Josephine Pluth in Elsie Kiek. Peta točka bo zborna deklaracija Rdečega Sokola o prvem maju, v 6. točki bo angleški govor, v 7. slovenska deklaracija, nato pa zaključni sporod pevski zbor "Sava".

Sporod bo otvoril in ga vodil Joško Oven. Vstopnina 25c.

Po končanem programu bo ples in prosta zabava v spodnji dvorani. Sporod bo predvajal v gornji dvorani. Na člane in članice kluba št. 1 apeliramo, da razpečajo cimveč vstopne v predprodaji, kajti velika udeležila bo pomenila toliko boljši moralni uspeh, kar je glavni namen te prireditve.

Odbor.

preteklih časih so prav za prav izvajale ženske s svojo navzočnostjo in navdušenjem. Zakaj ne bi vse ženske bile tam na fronti, da bi moze tolažile in jim dajale pogum. Ko me je neguš svaril, sem mu rekla: "To je moja zadeva, kaj naj storim. Dolžnost moja je, da grem na fronto." Tudi kraljica Taizu je na nuli jezila z negušom Menelikom v veliko bitko pri Adui. In do polovice je Menelikova zmaga pri Adui zaslug kraljice Taizu."

(Dalje prihodnjič.)

Pogled 50 let nazaj na Haymarket

Chicago. — To pomlad mine 50 let, od kar se je dogodila znana haymarketska tragedija v Chicagu. Vršila se je borba za skrajšanje delavnika pri McCormicku, ki je končala z bombnim atentatom. Ubilih je bilo sedem policajev in okrog 60 ranjenih. Koliko je podle-glo ranam delavcev, ni bilo nikoli točno objavljeno.

Reakcija je nato dvignila silovit krik proti "anarhistom" in zahtevala, da se glavne "anarhistične" kolovodje obsodi v smrt. To se je zgodilo. Delavsko gibanje je trpelo vsled tiste bombe ogromno škodo. Kdo jo je vrge? Mnogi zgodovinarji in radikaleci tedanjih dni pravijo, da je bil povzročitelj tega dinamitnega napada agent provokator. Ampak "anarhisti" so v boju zoper kapitalizem propagirali silo, zato je bila odgovornost za zločin naprtena njim in radi te odgovornosti so se morali ločiti od življenja na večalih.

Kaj nas uči tragedija na Haymarketu? Ali je dinamit — to je — sila — v ameriškem delavskem gibanju delavstvu kdaj in v čemerkoli koristil?

Ivan Molek, ki se je v zgo-

Povest "Edeninštirideseti" izšla v knjigi

Znana povest sovjetskega pisatelja Borisa Lavrenjeva "Edeninštirideseti" je bila izdana v knjigi. Iz rusčine jo je prevzel Ivan Vuk in je izhajala najprvo v Proletarcu. Naši čitatelji se je še gotovo spominjajo. Snov je zajeta iz državljanske vojne v Turkestanu. Oddelek čete rdečih vojakov potuje skozi strašno puščavo Kara kum (Črni pesek). Med rdečimi vo-jaki je tudi Marjutka, rdečevojnik, ruska Amazonka. Ko četa počiva, piše pesmi. Ko vjamejo belogardističnega častnika, je ona njegov čuvaj. Dolžnost in ljubezen se borita med seboj. Roman je tudi že filmiran in kot poročajo, se igra v Rusiji in drugod z velikim uspehom. Knjiga v slovenskem prevodu je ilustrirana s slikami iz tega filma. Naroča se jo v Proletarski knjižnici, Ljubljana, poštni predal 290.

V soboto na zabavo "Sosedov" v Cicero

Cicero. — Društvo "Sosedje" št. 449 SNPJ priredi to soboto plesno zabavo v Moose Club Hall, 2227 S. 52nd Ave., Cicero. Kakor prejšnje prireditve eicerskih sosedov, bo tudi to pristna domača zabava, na kateri bo lušno in vse veselo. Vstopnina je le 25c. Zabava se prične ob 8. zvečer. — Clan.

DUHOVNIK, ŽANDAR, OBA SILITA GREŠNIKE V "SVETA NEBESA"

F. Beltram, iz Sevnice na Slovenskem, ki deluje med delavci v Dravski banovini kot krščanski socialalec, je izdal zbirko pesmic pod naslovom "Politični mali katekizem", ki prikazuje, kaj mož misli in čuti. Pravi, da ljubi delavce — ampak mnogo delavcev je na "zgrešenih" potih... Briga žandarja in briga fajmostra pa je, da jih privedejo na "prava pota". Kako si Beltram to predstavlja, je razvidno iz sledečih njegovih verzov, ki jih je objavil v omenjeni zbirki:

Cemu sta duhovnik in orožnik?

Duhovnik in orožnik, potrebna sta oba, da vernik in brezverniki krivic ne delata.

Oba nas po postavi države in Boga in kakor vest nam pravi, v nebesa vodita.

Karkoli eden pravi, mu drugi vse prizna. Oba se po naravi lepo podpirata.

A vsak drugače dela. Duhovnik nas uči, kako naj družba cela in vsak lepo živi.

Orožnik pa nas gleda in pazi na ljudi, da ni nikjer nereda in zakon se vrši.

Duhovnik prosi milo, nam mišosti deli in resno posvarilo, če kdo kaj zagreši.

Orožnik pa le resno, kar prime in drži, zločince vklene tesno, da mu ne ubeži.

Oba sta nam vodnika na poti do neba in večnega Sodnika vseh narodov sveta.

Najvažnejši stanova v človeški družbi sta, in služba je njihova od samega Boga.

Ni treba se ju bati, ker dobro hočeta! Ljubiti, spoštovati, smo dolžni ju oba.

Gorje, kdor zaničuje od njiju kakega! Tak le naj se kaznuje, ker žali s tem Boga!

Duhovnik in orožnik, potrebna sta oba, da vernik in brezbožnik v nebesa prideta...

A. SERAFIMOVIC.

ŽELEZNA REKA

ROMAN IZ CIVILNE VOJNE V SOVJETSKI RUSIJI

Prevel iz ruščine za "Proletarca" ANGELO CERKVENIK

(Nadaljevanje.)

Možakar z železno čeljustjo je vso to zmešano pravo posebno bolno občutil. Saj se je bojeval v isti vrsti z vsemi temi ljudmi na turški fronti. Morje krvi se je tedaj prelilo. Tisočevrstna smrt jih je tedaj kosila. V naslednjih mesecih so se skupaj bojevali proti belim, proti Kozakom, proti generalom — pri Jelsku, Temrjuku, na Tamanju, v kubanskih kozakških vaseh.

Odprl je usta ter spregovoril s kovinsko avenim glasom, ki je kljub trušču in hrupu predl med množico:

"Sodrug, saj me poznate, svojo kri smo skupaj prelivali. Sami ste me izbrali za svojega poveljnika. Če bomo to pot takole nadaljevali, nas bo vse skupaj hudič vzel. Kozaska zalega in beli nas obstopajo z vseh strani. Ne ene same ure ne smemo več izgubiti!" Govoril je po ukrajinsko; s tem je pridobil ljudi.

"Tudi ti si nosil epulete!" je oglašujoče zavreščal tisti majhni, do pasu nagi vojak. "Jaz jih nisem prosil za epulete! Saj sami veste, da sem se bojeval na fronti ter mi je oblast epulete kar sama obesila. Ali nisem ves vaša? Ali nisem moral prav tako kakor vi vsi garati in trpeti vsakovrstno pomanjkanje? Ali nisem z vami oral ter sejal?"

"Kar je res, je res!" je zabrnelo skozi gost trušč. "On je naš!"

Vitki mornar se je naposled preril skozi množico. Po dveh skokih je stal pred možakom z železno čeljustjo. Mornar je še vedno molčal, še vedno je venomer zrl proti svojem cilju ter se je z vso močjo pognal z naprej naperjenim bajonetom proti poveljnikskemu štabu. Možakar z železno čeljustjo se ni niti poskušal umakniti mu. Samo nekaj, kar je sličilo krčevitemu smehljanju, se je zganilo v njegovih potezah, ki so postale peramentnorumene.

Majhni, nagi vojak je mornarju pomagal od strani; zagnal se je namreč nalik mlademu volu z upognjeno glavjo proti njemu ter ga silovito porinil naprej:

"Tako je prav!"

Daleč naprej usmerjen bajonet je zaradi sunka od strani zgrešil svoj cilj ter je predrl namesto možakarja s skupaj stisnjenimi čeljustmi nekega blizu stoječega mladega bataljonskega poveljnika. Ta je izdihnil, kakor da je izbruhnil val pare, ter se zvrnil vznak. Vitki mornar je poskušal — ves razdražen — izdreti bajonet iz hrbtenice mrljaca.

Neki stojniški poveljnik — golobradec, podoben deklici — se je oprjel veternece ter je splezal navzgor. Veternece se je s truščem povežila ter ga treščila na tla. Vsi razen možakarja s stiroglato čeljustjo so prišli za samokrese; njihovi pobledeli obrazi so bili speni.

Iz množice se je prerinilo naprej še nekoliko vojakov. Oči so jim nekam zbegano zrle proti poveljnikom; puške so krčevito držali v rokah.

"Psom pasjo smrt!"

"Pobijte jih, da ne bodo nikdar več imeli mladčev!"

Zdajci pa so vsi utihnili. Vsi so se obrnili ter zazrli nekam drugam.

Čez stepe je, globoko k zemlji privit, dirjal črn vrane. Jezdec se je v srca, ki je bila vsa obilita s krvjo, tesno prižemal z glavjo in prsmi h konjski grivi; obe roki sta mu viseli navzdol. Vedno bliže in bliže... Konj je dirjal kakor brezumen. Za njim se je dvigal gost prah. Po lakotnicah se je od pota ves bleščal; bil je pokrit s peno. Jezdec se je pozibaval v taktu — vedno v isti drži z glavjo tesno ob grivi.

V tem trenutku se je v daljavi pokazala na obzorju še ena postava.

Množica je zamrmrala:

"Se nekdo prihaja."

"No, temu se pa prav zares mudi!"

Vranec je medtem dirjal do množice; bela pena se mu je iz grdice cedila na tla. Konj se je nepričakovano zgrudil, jezdec v okrvavljeni srcaji pa se je skotalil čez konjsko glavjo kakor vreča moke na tla; da je zamolilo udarilo. Roke so se mu široko razgrnile, glava se mu je čudno in nenaravno zabrnila.

Nekateri so pohiteli k njemu, drugi pa k vzpenjačemu se konju, čigar lakotnici sta se lepljivo kravalo lesketali.

"Saj to je Ohrim!" so se vznemirili tisti, ki so stali okrog jezdec, ter so poskušali mrljaca tako položiti, da bi bil ležal naravno. Na ramenih in prsih mu je zijala velika sečna rana, na hrbtu pa se mu je strdil črn madež krvi.

Kakor da je vzplapolal ogenj! Čez vso ogromno množico, tja daleč za vetrenjače, med vozove, po cestah in stezah se je razlilo:

"Kozaki so ubili Ohrima!"

"Našega Ohrima! Našega Ohrima!"

"Kateraga Ohrima?"

No, Ohrima menda vendar poznaš! Iz Pavlovskaje je; njegova hiša stoji goraj tik nad globeljo."

Medtem je prijezdil tudi že drugi jezdec.

Njegov obraz, prepotena srcaja, bose noge — vse je bilo s krvjo poskropljeno. S čigavo krvjo, z lastno ali s tujo? Oči so mu blazno bolščile... Skočil je z opotekajočega se konja ter se pripognil k ležečemu, čigar obraz je bil pokrit s prozorno, rumeno in voščeno bledoto. Muhe so mu že lezele po očeh.

"Ohrim!"

Naglo je počepnil ter prislonil svoje uho na mrljeve prsi. V naslednjem trenutku pa se je prav tako naglo dvignil ter je nekoliko hipov s povešeno glavjo obstal pred mrljem:

"Deček moj!... Sinko moj!..."

"Umril je!" — so pritajeno zasepetali okrog stoječi.

Starec je še nekoliko trenutkov takole stal, potem pa je nepričakovano zatulil hripavo in pretresujoče mrzlo, da je njegov glas predrlo do najbolj oddaljenih voz in koč:

"Kozaske naselbine Slavjansk, Poltava, Petrovska in Stebljevskaja so se dvignile. Pred vsako cerkvijo so postavili vislice. Vsakogar, kogar ulove, obesijo. V Stebljevskaji so beli, ki obešajo, streljajo... Njihovi jezdecji pa gonijo ljudi v reko... Starci, stare ženske... nikomur, prav nikomur ne priznajo. Vsi so boljševiki, pravijo. Stari Opas, čigar hiša in polje leži nasproti Pereperčiji..."

"Ze vemo!" je zamolklo zadonelo iz množice.

"... je na kolenih moleđoval za svoje življenje, pa so ga kljub temu obesili. Beli uporniki imajo mnogo orožja. Zenske in otroci kopljejo ponoči po vrtovih in po njivah in zbirajo orožje, streljnice, municijske nabojke. Vse to so bili prinesli Kozaki s turške fronte. Celo topove imajo. Vse kubansko ozemlje je v plamenih. Kakor da se je razlil čezeni letiči ogenj! Nekatere skupine naših so se posamič prebile, neke v Jekaterinodar, neke k morju, neke v Rostov... Prepričani bodite, vse bodo beli posekali."

Zopet je nekoliko trenutkov postal ob mrlju s povešeno glavjo.

Nad vso pokrajino je zagospodovala smrtna tišina. Sleherno oko ogromne množice je zrló vanj.

Nepričakovano se je opetel, lovil se je z rokami po zraku, se oprtel do konja ter ga zajahal. Konj, čigar lakotnici sta bili prepoteni, se ni niti ganil. Pri vsakem dihljaju so se mu skrčile s krvjo podplute nosnice.

"Kam pa? Ali si ob pamet? Pavlo?"

"Stoj! Kam? Nazaj!"

"Držite ga!"

Zaman! Udarci kopit so se že izgubili v stepi. Naglo se je bil daleč zagnal... Udaril je bil konja, da je žival, ubogljivo stegnila vrat, položila ušesa nazaj ter se spustila v divji dir. Sence vetrenjač so se poševno in povzdolno podile za njim.

"Uničil se bo! Za prazen nič!"

"Svojo družino ima tam! In naposled: Njegov sin leži tu pred nami mrtel!"

Možakar z železnimi čeljustmi je počasi in težavno spregovoril:

"Ali ste videli?"

Množica je mrko odgovorila:

"Saj nismo slepi!"

"Ali ste slišali?"

Mrk je bil odgovor:

"Slišali smo!"

Možakar z železnimi čeljustmi pa je neizprosno nadaljeval:

"Sodrug, nikamor ne moremo uiti! Spreddaj in zadaj, povsod nas čaka smrt! Ti tukaj spodaj," pokazal je z glavjo na rdečkasto bleščeče se kočje v naselbini in na ogromne topole, ki so se v posevkih in podolžnih sencah pošastno odražali, "ti nas bodo nemara še to noč poklali. Niti ene same straže nismo postavili; niti ene patrolo ni zunaj. Nikogar ni, ki bi mogel kaj odrediti! Nazaj moramo? Toda kam? Najprej moramo urediti armado. Izvolite si sami poveljnika, toda enkrat za vselej! Potem pa mu morate izročiti vso moč, moč nad življenjem in smrtjo! Samo železna disciplina nas more rešiti! Le tako si moremo prekrčiti pot do naše glavne armade. Potem nas bo Rusija rešila! Ali soglašate?"

En sam križ iz tisočih grl je zadonel čez vso stepe: "Soglašamo!" Vsi so tako odgovorili; tisti, ki so se gnetli med vozovi, in tisti, ki so stali na cestah in stezah, tisti, ki so bili v vrtovih, in tisti, ki so stali ob bregu reke.

"Tako je prav! Takoj bomo volili, nato pa organizirali posamezne armadne oddelke. Kolono voz z begunci moramo ločiti od bojnih čet. Poveljniki se morajo razdeliti po oddelkih."

"Soglašamo!" je zopet zadonelo čez vso neizmerno rumeno stepe.

V prvih vrstah je stal neki močan mož, ki je imel dolgo sivo brado ter je moral že zaradi svoje pomembne zunanosti vzbuditi spoštovanje na prvi pogled. Brez napora je mogel s svojim globokim basom prekricati vse druge:

"Kam, kam naj bi šli? Kaj bi iskali okrog po svetu? Saj nismo nič izgubili! To bi bil vendar samomor! Vse smo zapustili: živino, kmetije..." (Daleč prihodnjč.)

Boji med politiki radi Hauptmanna

Po dolgem boju za in proti smrtni obsodbi Bruno R. Hauptmanna je končno zmaga skupina, ki je zahtevala izvršitev kazni. Usmrtili so ga v New Jersey, kjer je bil obsodjen, dne 3. aprila na električnem stolu. Porota ga je spoznala krivim ugrabljenja in umora C. Lindberghovega otroka ter izterjanja odkupnine \$50,000, katere je Lindbergh izplačal, toda otroka so našli mrtvega. Po Hauptmannovi obsodbi se je pričel boj za novo obravnavo, ki je trajal dolge mesece. Hauptmann je namreč vztrajal do zadnjega pri trditvi, da je nedolžen pri zločinu. Lindberghov denar, ki so ga našli pri njemu, pa mu je dal neki prijatelj, ki se je potem izselil v Nemčijo in tam umrl. Hauptmannu v prilog je deloval newjerseyski guverner Harold G. Hoffman, ki je izvršitev smrtnih kazni odlagal, dokler je imel po zakonu to pravico. V državi New Jersey in New York se je pričela pred par tedni kampanja za izvolitev komisije, ki naj bi dognala, kdo so krivci na političnih mestih, kateri so obstruirali "pravico". Legislatura v New Jersey je predlog za imenovanje take komisije zavrnila. Proti Hoffmanu so politični nasprotniki podželi veliko kampanjo, da ga diskreditirajo in onemogočijo v politiki. Dolže ga, da je protektiral mrljaca in ovalil izvršitev smrtnih obsodbe. Na sliki je žena usmrčenega Hauptmanna in njen otrok.

GLASOVI IZ NAŠEGA GIBANJA

Zbral JOHN RAK

Klein, Mont. — Peter Jeller in John Jane sta poslala vsaki po šest naročnin. Svoj okraj sta na agitaciji zelo dobro "obrala".

Miami, Fla. — To je za to kolono popolnoma tuje mesto, četudi eno najbolj znanih prezimovališč na ameriškem kontinentu. Ampak za imovite ljudi. V Miamiu so poleg gospodov kajpada tudi delavci. Eden teh je Joseph Jereb, svojačeno naš aktiven sodrug v Akronu. Iz Miamija je ponovil naročnino in poslal \$1 v podporo listu.

Cleveland, O. — Christine Elersich poroča, da ima njihov angleški odsek v načrtu sklicanje shoda v času konvencije soc. stranke meseca maja, na katerega bodo med drugimi povabljeni vsi delegati, ki so člani JSZ. — John Kriebel poroča, da je koncert soc. pevskega zbora Zarja dobro uspel. Omenja tudi, da ima za nabiranje glasov v prvomajsko revijo Proletarca zelo malo časa.

Chicago, Ill. — Klub št. 20 JSZ, v katerem so organizirani naši srbski sodrugi, bo imel majsko slavo v nedeljo 3. maja popoldne v Schmidtovi dvorani, 2973 Clybourn Ave. — Prvomajsko slavo kluba št. 1 bo v petek 1. maja v obeh dvoranah SNPJ. Sodelujejo vsi klubovi odseki. Po končanem sporedu bo plesna zabava. Popoldne bo skupna prvomajska parada.

Osage, W. Va. — John Galton, tajnik kluba št. 288 JSZ, je nabral \$2.25 v tiskovni sklad Proletarca. Imena prispevalcev so v tozadavnem izkazu v tej številki. Pravi, da njihovega kluba ni mogoče poslati delegata na prihodnji zbor JSZ. To je slabo, kajti zbor je toliko važen, da bi morali biti na njemu zastopani vsi klubi, ako količnik mogoče.

Diamondville, Wyo. — Anton Tratnik piše, da bodo John Kržišnik, Frank Molienik in Louis Sajovic obiskali vse naročnike, katerim je naročnina potekla. Pri tem agitacijskem delu jim želimo uspeh in nadejamo se, da bodo dobili tudi nekaj novih naročnikov.

Waukegan, Ill. — Anna Mahnič je poslala oglas v Majski Glas in ob enem omenja, da je nedavno umrl brat njenega moža Blaž Mahnič. — Frances Zakovšek je poslala šest naročnin. Poroča, da so pripravili za konferenco JSZ, ki se bo vršila v nedeljo 17. maja v Milwaukeeju, v teklu.

Detroit, Mich. — John Zornik je poslal še dva oglasa v Majski Glas. Pravi, da jih je letos zelo težko dobiti. V primeri s prejšnjim letom je Detroit daleč zadaj, ampak so drugi store kolikor morejo. — Kluba št. 114 in 115 vprizorita dramo "Kamnomol" s petjem v nedeljo 26. aprila.

Forest City, Pa. — Anton Zaitz poroča o težkočah njihovega kluba JSZ. Mnogo članov je brezposelnih.

Girard, O. — John Kosin-ženi, da bi Majski Glas tudi finančno uspel, zato mu je v ta namen poslal 4 oglase.

La Salle, Ill. — Frank Karun poroča o agitaciji in nabiranju glasov v majsko revijo. Dobil jih je 11, kar je zelo dober uspeh.

Chicago, Ill. — V društvu Slavija št. 1 SNPJ je bil izvoljen za delegata na XI. zbor JSZ in Prosvetne matice John Jurečič. — Koncert Save prošlo nedeljo je dobro špel.

Majski Glas. — Širjenje te revije in dobivanje naročil za

ALI STE ŽE POSLALI NAROČILO ZA "MAJSKI GLAS"?

Letošnji "Majski Glas" bo slovenskim delavcem zopet nudil obilico bogatega gradiva. Nobena slovenska ali katerekoli druga jugoslovanska revija ni še dosegla ne po obsegu in ne po vrednosti štiva našega "Majskega Glasa". Zasluži, da ga širite vsi, ki se zavedate vrednosti izobraževalnega dela med delovnim ljudstvom.

Cena mu je samo 25c posamezen izvod, torej manj, kakor pa stane nas. Razliko krijemo s pomočjo glasov in pa posebnih prispevkov za kritje tiskovnih stroškov "Majskega Glasa". Cene za večja naročila so sledeče:

10 iztisov	\$2.40	50 iztisov	\$10.50
15 iztisov	3.45	75 iztisov	14.25
25 iztisov	5.50	100 iztisov	18.00
35 iztisov	7.35	250 iztisov	45.00

POZORNOST VLAD OBRNENA ZDAJ NA NEMŠKO-FRANCOSKI DVOBOJ

(Nadaljevanje s 1. strani.)

Sankecije, ki jih je proglasila proti Italiji večina dežel drustva narodov, so ji sicer veliko škodovali in njih učinke bo bržkone pričela šele čutiti. Toda kljub ekonomskim sankcijam je precej takih dežel, ki jih sploh niso, in nekatere pa so jih sprejele le na papirju, dočim trgujejo z Italijo kakor poprej. Ako bi Italiji zano z drugimi ekonomskimi sankcijami odvzeli dovoz gasolina, bi jo kmalu imeli na kolenih, četudi bi Mussolini v svoji desperatnosti zanetil vojno v Evropi. Kajti s sankcijami in z združeno vojno silo bi ga sigurno ugnali. Toda v Evropi ni še pogojev za tako enotnost, ker vsaka vlada uravnava svojo vnanjo politiko v korist takozvanih državnih interesov, namesto s stališča svetovnega miru in splošnih skupnih koristi vseh dežel.

Odnosaji so vsled tega čezdalje bolj napeti in municijska industrija žanje kakor še nikdar prej, razen v času zadnje svetovne vojne.

njo je delo, ki ga vrši v vsaki povprečni naselbini le par posameznikov. Zasluga teh aktivnih ljudi je, da nam jo je mogoče izdajati. Mnogi delujejo zdaj za Majski Glas, zdaj za koleđar, v društvih, v klubih in na drugih poljih našega gibanja, že leta in leta.

Klubom in društvom, ki so poslala velika naročila, pripočamo, da organizirajo člane za razpečevanje, ako tega še niso storili, kajti le na ta način pride Majski Glas resnično med ljudstvo, poleg tega pa tako delo pomeni dohodke, toko da jim ni treba prispevati vsega iz blagajne. Člani naj si prodajo razdele tako, da bo vsakemu dodeljen gotov del naselbine, v kateri naj obišče rojake. S tem sistematičnim načinom bi lahko razpečali po naselbinah par tisoč izvodov Majskega Glasa več, kakor pa smo ga v prejšnjih letih.

Upravnik Čas. Pogorelec je bil prošli teden na agitaciji za Majski Glas v Milwaukeeju. da se ga klubom, kateri ga nopolprečni naselbini le par posameznikov. Zasluga teh aktivnih ljudi je, da nam jo je mogoče izdajati. Mnogi delujejo zdaj za Majski Glas, zdaj za koleđar, v društvih, v klubih in na drugih poljih našega gibanja, že leta in leta.

Konvencijo je nagovoril tudi predstavnik unij iz Akrona, katere so se izrekle za generalno stavko, če bi bila potrebna. Spor je bil poravnán brez tega incidenta. Dalje je govoril Clarence Senior, tajnik soc. stranke. Delegacija se je izrekla, da naj bo predsednik kandidat soc. stranke spet Norman Thomas in za podpredsednika pa Leo Krzycki.

Poleg pisca tega poročila so bili delegati še sledeči člani JSZ: Louis Zorko in Kocjan, Cleveland, iz Sophie Tancek, Girard.

To je prva konvencija ohijske soc. stranke, na kateri pri najboljši volji nisem mogel dobiti dobrih vtisov. Na tem zborovanju je bilo omenjeno, da sem kandidat za delegata na konvencijo amer. soc. stranke, ki se bo vršila meseca maja v Clevelandu. Ako bom izvoljen, bom deloval, da se sedanjo strupeno atmosfero odpravi, ker dela našemu gibanju samo škodo.

Kot je bilo že poročano, priredil klub št. 11 majniško slavo v soboto 2. maja v društveni dvorani na Boydsvillu. Spored vključuje govornike, ki nam bodo obrazložili pomen mednarodnega delavskega praznika. Po shodu bo plesna zabava. Vstopnina na to slavo je samo 10c. Ako bo kaj prebitka, bo šel v korist Proletarca in JSZ. Delavci, pridite 2. maja vsi v društveno dvorano, da skupno praznujemo naš mednarodni delavski praznik!

V mojem zadnjem poročilu v Prosveti je bila pomota v označenju kraja naše prihodnje konference. Glasilo se je, da bo v Barbertonu. V resnici se bo vršila v soboto 30. maja dopoldne v društveni dvorani na Boydsvillu (Bridgeportu), O. Po končni konferenci bo zabava in zvečer igra.

Članstvo kluba št. 11 je vabljeno, da se gotovo udeleži prihodnje seje v nedeljo 19. aprila dopoldne. Slišali boste poročila delegata z države konvencije in ob enem bodo na dnevnem redu zadeve, tikajoče se klubovega lokalnega dela — kot prvomajsko slavo 2. maja, volitev delegata na bodoči zbor JSZ, volitev za delegata na konvencijo soc. stranke, razprava o naši bodoči konferenci itd.

Ne prezrite tega oznanila in pridite vsi to sejo 19. aprila. — Joseph Snoy.

Ne prezrite tega oznanila in pridite vsi to sejo 19. aprila. — Joseph Snoy.

Ne prezrite tega oznanila in pridite vsi to sejo 19. aprila. — Joseph Snoy.

Ne prezrite tega oznanila in pridite vsi to sejo 19. aprila. — Joseph Snoy.

Ne prezrite tega oznanila in pridite vsi to sejo 19. aprila. — Joseph Snoy.

Ne prezrite tega oznanila in pridite vsi to sejo 19. aprila. — Joseph Snoy.

Ne prezrite tega oznanila in pridite vsi to sejo 19. aprila. — Joseph Snoy.

Ne prezrite tega oznanila in pridite vsi to sejo 19. aprila. — Joseph Snoy.

Ne prezrite tega oznanila in pridite vsi to sejo 19. aprila. — Joseph Snoy.

Ne prezrite tega oznanila in pridite vsi to sejo 19. aprila. — Joseph Snoy.

Ne prezrite tega oznanila in pridite vsi to sejo 19. aprila. — Joseph Snoy.

Ne prezrite tega oznanila in pridite vsi to sejo 19. aprila. — Joseph Snoy.

Ne prezrite tega oznanila in pridite vsi to sejo 19. aprila. — Joseph Snoy.

Ne prezrite tega oznanila in pridite vsi to sejo 19. aprila. — Joseph Snoy.

Ne prezrite tega oznanila in pridite vsi to sejo 19. aprila. — Joseph Snoy.

Ne prezrite tega oznanila in pridite vsi to sejo 19. aprila. — Joseph Snoy.

Ne prezrite tega oznanila in pridite vsi to sejo 19. aprila. — Joseph Snoy.

Ne prezrite tega oznanila in pridite vsi to sejo 19. aprila. — Joseph Snoy.

Ne prezrite tega oznanila in pridite vsi to sejo 19. aprila. — Joseph Snoy.

Ne prezrite tega oznanila in pridite vsi to sejo 19. aprila. — Joseph Snoy.

Ne prezrite tega oznanila in pridite vsi to sejo 19. aprila. — Joseph Snoy.

Ne prezrite tega oznanila in pridite vsi to sejo 19. aprila. — Joseph Snoy.

Ne prezrite tega oznanila in pridite vsi to sejo 19. aprila. — Joseph Snoy.

Ne prezrite tega oznanila in pridite vsi to sejo 19. aprila. — Joseph Snoy.

Ne prezrite tega oznanila in pridite vsi to sejo 19. aprila. — Joseph Snoy.

Ne prezrite tega oznanila in pridite vsi to sejo 19. aprila. — Joseph Snoy.

Ne prezrite tega oznanila in pridite vsi to sejo 19. aprila. — Joseph Snoy.

Ne prezrite tega oznanila in pridite vsi to sejo 19. aprila. — Joseph Snoy.

Ne prezrite tega oznanila in pridite vsi to sejo 19. aprila. — Joseph Snoy.

Ne prezrite tega oznanila in pridite vsi to sejo 19. aprila. — Joseph Snoy.

Ne prezrite tega oznanila in pridite vsi to sejo 19. aprila. — Joseph Snoy.

Ne prezrite tega oznanila in pridite vsi to sejo 19. aprila. — Joseph Snoy.

Ne prezrite tega oznanila in pridite vsi to sejo 19. aprila. — Joseph Snoy.

Ne prezrite tega oznanila in pridite vsi to sejo 19. aprila. — Joseph Snoy.

Ne prezrite tega oznanila in pridite vsi to sejo 19. aprila. — Joseph Snoy.

Ne prezrite tega oznanila in pridite vsi to sejo 19. aprila. — Joseph Snoy.

SODELOVANJE ŽENSK V DELAVSKEM GIBANJU NEOBHODNO POTREBNO

Zensko gibanje je pojav našega veka. Ideje novega časa so probudile žensko; z gibanjem širokih ljudskih mas za civilizacijo, svobodo, socialno pravičnost, so se uveljavile tudi pravice žensstva. V državah, kjer vlada socialna reakcija, kjer se nasilno izločujejo iz javnega življenja svobodonošna gibanja širokih množic, so tudi ženske prikrajšane za svoje osnovne pravice. V Italiji, v Nemčiji, v Avstriji so ženske pokreti ravno tako potlačeni kot svobodni ljudski pokreti. Kjer se ne priznava produkcijski in intelektualni sloj kot svobodni sestavni del družabnega in državnega življenja, tam se tudi zanikajo in teptajo pravice žensstva. Usoda žensstva je zato povezana z usodo svobodnih ljudskih gibanj in bojov za višje, kulturnejše, socialno pravičnejše socialno izzetje.

Industrializacija je odrgala tudi ženo družini, vpregla jo je v svoj produkcijski sistem. Odtod pojav žene v uradu, v tovarni, v državni službi. Njen socialni položaj sili tudi njo v socialno borbo k priključitvi k ostalim, po industrijskem procesu kapitalizma ogroženim slojem. Toda poleg borbe za socialne pravice morajo ženske voditi obenem boj za svoje posebne pravice; boj proti družabnim predsodkom, boj proti omalovaževanju ženske kot ravnopravne članice človeške družbe vobče, boj za usposobitev ženske za javne posle, za osvoboditev in poglavitno ženske duševnosti, za usmeritev njenega bivanja v pravcu sodobnega gledanja na probleme sveta in vzgoje. Toda v tem svojem velikem boju morejo uspeti le v socialno in politično napredni družabni sredini. Ženske morajo zato voditi predvsem boj proti reakciji, bilo fašistični ali kakršnekoli druge oblike, ker je le ta njen najhujši sovražnik.

Zene-matere morajo obenem strniti vse svoje sile v boju proti vojni. V tem bi morale biti še glasnejše kot moški. Evropa stoji na pragu nove, še strašnejše vojne kot je bila zadnja. Svetu grozi propast. Blazno oboroževanje vseh držav, ki se od leta do leta, od meseca do meseca potencira, pripravlja

novi pogibelj. Na kocki so življenja novih generacij in poslednje pridobitve človeškega uma in človeške svobode. Vse mu zavednemu žensstvu se zlasti danes nujno vsiljuje najenergičnejši boj za ohranjanje miru.

Kriza kapitalističnega gospodarstva je pahnila v bedo in brezposelnost tudi ženske fizične in umske delovne moči. Z izpremembo ekonomske strukture so se ženske uveljavile v družabnem življenju, z nadaljnjim izpremembo ekonomske oblike človeške družbe v pravcu socialne in gospodarske pravičnosti morejo tudi one doseči svoje gospodarske pravice, zagotoviti sebi obstoj. Boj žensstva se mora zato voditi obenem v pravcu osnovnih izprememb v ekonomskem sestavu družbe. Sedanja gospodarska kriza ni le prehodnega značaja. To je kriza nadprodukcije, ki se veča od leta do leta radi tehnične racionalizacije. Brezposelnost more le naraščati in ne padati. Osiromašujejo mesta in osiromašujejo vase. V teh razmerah tudi žensstvo nima izgleда na boljše čase. To je stalna kriza nadprodukcije in dela. Splošno trpi, ker niso tehnična nadprodukcija sredstva lastnina splošnosti. Zato se morajo tudi ženske pridružiti v borbi za podražbljenje produkcijskih sredstev.

Žensko se mora odtrgati temni preteklosti in gledati v nova človeška obzorja, v bodočnost miru in dela, v kateri bodo človeške pravice vseh slojev in obeh spolov enako zajamčene, enako svete.

("Ženska Svoboda.")

Hrvati v Chicagu za pomoč gladnim v hrvatskih krajih

Chicago, Ill. — Velik del hrvatskih krajev je lani prizadel suša toliko, da so prebivalci v največjem pomanjkanju. Hrvatska Bratska Zajednica jim je prispevala v pomoč \$5.000. V Chicagu in drugod pa se hrvatska društva združujejo v akciji za zbiranje prispevkov v isti namen. V Chicagu so na čelu te akcije Ilija Gugić, Mato J. Brzović in Charles Kučan.

SLOVENSKI DELAVSKI CENTER

članice kluba št. 1 JSZ, ki so priredile zabavo v korist Centra, so napravile nad \$80 prebitka. Namenile so vsega za nakup kuhinjske posode v Centru. Glavno naročilo so oddale slovenskemu trgovcu Fr. Florjancu (Flor) v Riverside. Ta prireditev je znova dokaz, koliko lahko doseže magari še tako mala skupina, če dela smoteno. Njen gromotni uspeh bo koristil ustanovi v celoti in s tem vsemu našemu delu, katerega je osredotočeno v Centru.

Dohodki meseca marca so znašali:

Vplačila na delnice	\$ 80.00
Najemnine dvorane	41.00
Stanarina za urade	35.00
Za prodano pohištvo	14.00
Proletarec, na račun posojila	56.00
Klub št. 1, posojilo Centru	100.00
Skupaj	\$326.00

Stroški meseca marca:

Kurjava (za premož)	\$ 18.50
Razsvetljava	8.66
Plin	.60
Stavbni material	66.60
Plača, predelava v poslopiju	26.30
Hišne potrebitine	10.08
Za čiščenje in pranje	30.66
JSPD obresti in plačila na glavnico	85.84
Pisarniške potrebitine	6.64
Napis nad vhodnimi vratmi	8.00
Znamke, tel. etc. v prošlih treh mesecih	3.75
Razno	.73
Skupaj stroškov	\$266.36

Dohodki marca 1936 \$326.00
Blagajna 29. feb. 37.76 363.76
Stroški marca 266.36
Blagajna dne 31. marca \$ 97.40

"Rdeče rože" v Pueblu in drugo

Pueblo, Colo. — Pueblo je čudna naselbina. Ima svoje posebnosti bodisi kot mesto, v klimi in tudi v dopisnikih. Pred nekaj meseci toliko pisanja od tu — kar naenkrat pa vse tiho! Navdušimo se brez pomisleka, ko pa nas kdo zavrne, pa vržemo puško v koruzo. Argumenti v časopisih — če so stvarni — so poučni. Čitatelji jih z veseljem prebirajo. Vsaj jaz mislim tako.

Kar se tiče javnega življenja v tukajšnji naselbini, smo večinoma takega kalibra, da se najraje pripravimo namesto da se bi oprijeli stvarnega dela. Smo pač pod ničlo, kakor v minulih tednih ostro zimsko vreme.

V tukajšnjem lokalnem dnevniku sem čital, da nas 14. aprila obišče Norman Thomas. Proletarec gre v tisk večer istega dne, zato ne morem poročati v tej številki ne o izidu, shoda niti ne vabiti nanj, ker bi bilo prepozno.

Pueblski Slovenci niso s sedanjo uredbo, ne z brezposelnostjo niti z nizkimi plačili nič bolj zadovoljni kakor drugje. Nikomur ni v veselje hlapčevati sedanjemu redu, ki delavce tira v golo odvisnost od bossov, v večjo odvisnost, kot pa so bili sužnji od gospodarjev. Zato bi bilo nič več kot prav, da si bi ustanovili v ohrambo svojih koristi delavski klub, v katerem se bi shajali, se učili v razumevanju položaja, se učili v boju za zboljšanje sedanjih razmer.

Društvo Orel št. 21 SNPJ bo imelo letos majsko slavo v nedeljo 3. maja v svoji dvorani, na katerem vprizori Moškičovo socialno dramo "Rdeče rože". To je igra, ki je bila opisana že v vseh naših delavskih listih. Na pueblsko vprizoritev te drame opozarjam tudi Slovence v sosednih naselbinah. Kajti kdor izmed tukajšnjih rojakov se ne udeleži te predstave, ne bo prejkone nikoli več imel te prilike. Torej zberite se 3. maja v Orlovi dvorani, da praznujemo simbol našega delavskega praznika in prisostvujemo socialni drami, katere vam v vseh barvah prikazuje krivice, ki se gode delovnemu ljudstvu. Predstava se prične zvečer. Igralci in igralkе te petdesetanske igre se neumorno trudijo, da jo bodo čimboljše predvajali. Nagradite jih s čimvečjo udeležbo, ker druge-

Postavka "Razno" je potrošek s čekovnim računom v Lawndale National banki. Izdatki za čiščenje in pranje deloma februarja in marca \$19.06; Louis Macerlu, provizija od najemnine dvorane od novembra 1935 do 22. januarja 1936, \$11.60. Skupaj izplačano marca za čiščenje, pranje in provizijo, \$30.66.

Znane izdatke smo imeli s predelavo kleti v sobo za družabni klub Slovenski center. Ko bodo dogotovljena vsa popravila, priredimo točen račun za člane in delničarje.

John Rak je imel nalogo prodati tisto pohištvo, ki smo ga prejeli s hišo vred, toda ga ne potrebujemo. Do konca marca je prejel zanj \$14.00. Ostala vsota bo izkazana v dohodkih meseca aprila.

Louis Zidar je opravil v Centru veliko tesarskega dela. Prispeval ga je za eno delnico in nekaj malega je prejel plače. Dalje je kupil še eno delnico kluba št. 222 v Girardu in eno M. J. Turk v Chicagu.

Družabni klub Slovenski center bo imel zabavo v soboto večer 25. aprila. Vabi na poset vse člane. Vstopnine ni.

Red Falcons — mladinski odsek kluba št. 1, se je odločil spremeniti del stavbišča SDC v gredo rož. Z delom v kratkem prične.

ga priznanja ali plačila nimajo. Socialistični klub št. 1 v Chicagu jo je vprizoril — če se ne motim — že petkrat, in brali smo, da je povabil zdaj tudi v So. Chicago, da jo v šestih predvaja. Oglasite se v Prosveti ali v Proletarcu o tem ali onem tudi drugi.

Fr. Boltezar.

Tudi zvezna vlada ima boljše dohodke

Vplačila na račun dohodninskega davka so bila do letošnjega 16. marca v Chicagu 46 odstotkov višja kakor pa v enakem času lanskega leta. V ostalih centrih pa so višji od 30 do 55 odstotkov.

NAROČILA NA MAJSKI GLAS

II. IZKAZ

California. — Anton Tomšič, Oakland, 25 iztov; druš. št. 569 SNPJ, Fontana, 25; druš. št. 638 SNPJ, Richmond 4.

Illinois. — Klub št. 224 JSZ, Chicago 35; druš. št. 86 SNPJ, Chicago 25; Martin J. Papish, Silvis 6; druš. št. 335 SNPJ, Auburn 4.

Iowa. — Anton Ausich, Woodward 4.

Minnesota. — Andrew Zagar, Gilbert 2.

Montana. — Druš. št. 81 SNPJ, Red Lodge 15; druš. št. 132 SNPJ, Klein 30.

New York. — John Matekovich, Gowanda 25 iztov.

Ohio. — Klub št. 49 JSZ, Cleveland 100; Joseph Snoy, Bridgeport 30; druš. št. 257 SNPJ, Cleveland 25; Alois Ocepek, Barberton 20; po 10 iztov: John Stancar, Cleveland; druš. št. 442 SNPJ, Cleveland; druš. št. 5 SDZ, Cleveland; Joseph Jez, Warren; Jacob Mihevc, Salem; druš. št. 73 SNPJ, Barberton.

Pennsylvania. — Druš. št. 6 SNPJ, McDonald, 25 iztov. Po 15 iztov: druš. št. 27 SSPZ, Forest City; druš. št. 29 JSKJ, Imperial. Po 10 iztov: Klub št. 10 JSZ, Forest City; Peter Bergant, Universal; Lorene Kavčić, Sygant; druš. št. 288 SNPJ, Fredericktown; druš. št. 23 SNPJ, Daragh; druš. št. 517 SNPJ, Muse 6; druš. št. 162 SSPZ, Johnstown 5; Mary Simenec, Cornwall 4.

W. Virginia. — Klub št. 288 JSZ, Osage 25 iztov. Frank Klemene, Brownton 7.

Wyoming. — John Jereb, Rock Springs 40.

V pojasnilo onim v Ohio in drugje, ki se jih tiče

Na konvenciji ohiojske soc. stranke je boje s Thurber posameznikom pravil, da newyorški tednik New Leader ni hotel oglašati Frank Zajca kot kandidata za delegata na konvencijo soc. stranke, "čeprav (Fr. Zajtz) pripada stari gardi". Louis Zorko pa je "baje" dejal, da je to videl tudi v Proletarcu. Vse te opazke so bile glasom poročil, ki sem jih prejel, izrečene v boju proti New Leadru.

Izjavljam, na nimam z New Leadrom nikakršne zveze, razen, da sem njegov naročnik, kakor sem naročnik mnogih drugih delavskih in liberalnih listov. Dalje, da svojega imena nisem poslal ne New Leadru ne kakemu drugemu listu. Zato so take govorice ali zlobno izmišljene, ali pa delo provokatorjev, katerih naloga je razplamteti duh razdora do skrajnosti.

Ker torej New Leadru svoje kandidature nisem nikdar prijavil, niti v to pooblastil "staro gardo" ali "militante", je jasno, da je Thurberjeva izjava zlagana in prav tako izmišljena je Zorkova trditve, ako je v resnici dejal, "da je to videl v Proletarcu".

Jaz sem pristaš enotnosti v socialistični stranki ne pa frakcijskih razprtij, katere razjedajo njeno delo kakor rak telo človeka. Ako bi opravljivi razumeli, kako kdo dela, in kaj je kdo dosegel v delu za naše gibanje, bi jih bilo sram gozdanja, s katerim zakrivajo svoje nezmogljivosti. Ampak ne razumejo. Kriza je tukaj — mudi se jim ven iz nje, pa iščejo izhoda tam, kjer ga je nemogoče najti.

V JSZ zastopam od početka stališče, da naj se jo ubrani pradž raket frakcijskega razjedanja — da naj nikar ne postane žoga ljudi, ki se v najvažnejši zgodovinski dobi delavskega gibanja v tej deželi ukvarjajo z oslovsko senco, namesto da bi gradili pokret, ki bi res pomenil pot iz bankrotirane sedanosti v socializem!

Kar se pa tiče dela kogarkoli izmed nas, so karte na mizi in vsakemu na upogled.

Frank Zajtz.

Tiskovni fond Proletarca

V. IZKAZ

Presto, Pa. Nabrano na konferenci dne 29. marca \$7.17; Jacob Ambrozich \$1; Joseph Demshar 25c, skupaj \$8.42. (Poslal Jacob Ambrozich.)

Roundup, Mont. Max Poljak \$3.10. Osage, W. Va. Joseph Zeleznik \$1; po 25c: John Gallon, Anton Pogacar, Mike Danilic, Lawrence Selak in Valentin Morgan, skupaj \$2.25. (Poslal John Gallon.)

McIntyre, Pa. Anton Modic 75c; Vincent Yaksetich 50c, skupaj \$1.25. (Poslal Anton Zornik.)

Sharon, Pa. Joseph Cvelbar \$1.06. Windsor Heights, W. Va. John Vidmar 25c.

Skupaj v tem izkazu \$16.33. Prejšnji izkaz \$73.29, skupaj \$89.62.

ZELISKE PRINESE ZDRAVJE

Golden Arrow Herb Tea System

Ta čaj vsebuje zmesi 15 različnih zelišč za želodec, jetra, obliati in čreva. Izboljša zmožnost in strupenost, ki povzročajo občutljivost, utrujenost, nervoznost in bolečine revmatizma, hrbtne in druge bolečine življenja. Teh 15 zelišč deluje skupno, da vas dovajajo v novo življenje. Naravna pot je najboljše pot.

Posebna ponudba: Za dolocen čas le eno naročilo vašemu odjemalcu.

2-Enodolna zavoja čaj 4. oz. steklenice Pine Needle Bath Oil 1-oz. Pine Oil mila.

Vse za \$1.00, pošlino plačana. (Zlato tega opla je vaš kopalnico, odpre vas kožno sluz, hladi živce, ojača krvotok.)

GOLDEN ARROW HERB CO. 150 N. State St., Chicago, Ill.

Imenik zastopnikov Proletarca

Kdor želi prevzeti zastopstvo za nabiranje naročnikov Proletarca, prodajati Am. družinski koledar brošure in knjige, naj piše upravnistvu, ki bo poslalo potrebne listine in informacije. Na tu pridobivati naročnike temu listu. Pravzaprav je dolžnost vsakega slovenskega zavednega delavca agitirati za svoje glasilo Proletarec.

Ako je ime kakega zastopnika v sledečem seznamu izpuščeno, naj nam sporoči pa bomo imenik radevolje popravili.

CALIFORNIA. Fontana: Anton Blasich. Oakland: Anton Tomšič. Los Angeles: Frank Novak. San Francisco: A. Leksan.	COLORADO. Crested Butte: Ant. Slobodnik. Pueblo: Fr. Boltezar. Somerst: Anton Majnik. Walsenburg in okolica: Frank L. Tomšič.	ILLINOIS. Chicago: Frank Zajtz, Charles Pogorelec, Anton Andres, Johnny Rak. in Frank Bizjak. La Salle: Frank Martinjak in Frank Karun. Oglethay: Anton Udovich. So. Chicago: Max Marolt. Springfield: Joseph Ovca in John Gorsak. Virden: Fr. Hirsch. Waukegan in North Chicago: Frances Zavoršek.	INDIANA. Indianapolis: Frank Sluša.	KANSAS. Arma: Anton Sular. Gross: John Sular. West Mineral: John Marolt.	MICHIGAN. Detroit: John Zornik, Frank Cesen, Joseph Korsich. Trenary: Jos. Strle.	MINNESOTA. Buhl: Max Martz. Chisholm: Frank Klun. Duluth: John Kobi. Ely: John Teran.	MONTANA. Bearcreek: Frank Danichek. Butte: Frank Jeniker. East Helena: Joseph Mihelich. Klein: Peter Yellar in John Jane. Roundup: Max Poljak. Washoe: Frank Podlansk. Red Lodge: K. Erznoknik.	NEW JERSEY. Elizabeth: Andrew Sprogar.	NEW MEXICO. Raton-Sugarite: Louis Kopriva.	NEW YORK. Gowanda: John Matekovich. Little Falls: Fr. Petaus.	OHIO. Akron in Kenmore: Leo Bregar. Bridgeport: Joseph Snoy. Barberton: John Jankovich. Cleveland: John Krebelj, Anton Jankovich.
---	--	---	---	--	--	--	---	--	--	--	--

Preklic in častna izjava

V nekem ljubljanskem listu je imela oseba s predolgim jezikom sledeči preklic:

"Spodaj podpisana Zdovc Julijana, tovarniška delavka, Gaberje pri Celju, prekleujem kot neresnično vse kar sem govorila dne 16. dec. 1935 nasproti tretjim osebam o Seničar Hermini, zasebnici v Gaberju pri Celju, zlasti da se je pred 10 leti obesila zunaj tovarne na železna vrata in bi bila sigurno hin, če bi se jo ne bilo rešilo ter se ji zahvaljujem, da je odstopila zoper mene od sodnega pregona."

Zdove Julijana.

Ako bi bili prisiljeni vsi ljudje, ki v svoji nevednosti, zlobi in jezi lažejo ter opravljajo, priobčevati preklice, bi v listih bržkone ne bilo prostora za nikakršno drugo štivo.

PRISTOPAJTE K

SLOVENSKI NARODNI

PODPORNI JEDNOTI

NAROCITE SI DNEVNIK

"PROSVETA"

Stane za celo leto \$6.00,

pol leta \$3.00

Ustanavljajte nova društva. Deset članov (le) je treba za novo društvo. Naslov za list i-za tajništvo je:

2657 S. Lawndale Ave.

CHICAGO, ILL.

ZA LICNE TISKOVINE
VSEH VRST PO ZMERNIH CENAH
SE VEDNO OBRNITE NA UNIJSKO TISKARNO

Adria Printing Co.

1838 N. HALSTED STREET, CHICAGO, ILL.

Tel. Lincoln 4700

PROLETAREC SE TISKA PRI NAS.

Public Service oznanja ZELO UGODEN NAČRT ZA NAKUP ELEKTRIČNE LEDENICE

Kupite novi 1936 model!

ELEKTRIČNI REFRIGERATOR

Izberite katerokoli izmed treh ledenic krasnega modela FRIGIDAIRE. Nikakega takojšnjega plačila... ni treba drugega kot deponirati par niklov v meter vsak dan — kar je samo malo vsote, ki jo vam Frigidaire dnevno prihrani. Kupite ga danes po teh lahkih liberalnih pogojih.

1936 IS THE TIME TO BUILD

PUBLIC SERVICE COMPANY

OF NORTHERN ILLINOIS

Župan Hoan navaja vzroke izgub v številu socialističnih mandatov

(Nadaljevanje s 1. strani.)

nih interesov najmanj okrog pol milijona dolarjev. V javnih, publiciranih izkazih, kakršne zahteva zakon, seveda niso bili in ne bodo objavljeni, ker se je takim postavam tudi v Wisconsinu lahko ogniti.

Poleg župana Hoana, ki nastopa s tem svoj sedmi termin, so bili izvoljeni štirje socialisti za aldermane, in en progresivec. Vseh pet je indorsirala in agitirala zanje Farmarska-delavska progresivna federacija, kateri je pridružena tudi socialistična stranka. Neustrankarskih aldermanov pa je 22 — torej dovolj, da bodo lahko ovrgli vsak županovo veto. V okrajni odbor milwaukee County so socialisti izvolili pet in neustrankarji 15 odbornikov. V

preselile v druge kraje. S tem strašilom delujejo proti meni v vsaki kampanji, toda število tovarov v Milwaukeeju se je množilo kljub mojim izpovedim. Ena izmed kampanjskih laži je bila, da jaz in ostali socialisti hujskamo v stavke in izgrede, dočim je dokazano, da so bili industrialni boji v drugih mestih veliko bolj ljuti in v nekaterih je prevzela vlada milica. V Milwaukeeju tega ni bilo treba.

Prav tako nesmislen je bil očitek, katerega so v propagandi proti nam še posebno izrabljali, da smo socialisti v tej kampanji v zvezi s komunisti. V dokaz so navajali njihovo indorsiranje naše liste. Naj tu znova poudarim, da so komu-

V West Allisu so bili poraženi vsi socialistični kandidati. Veliko bolj pa je bil izid v drugih wisconsinških mestih. V Sheboyganu so bili reakcionarni kandidati poraženi prvič v zgodovini mesta in njih mesta so dobili kandidati socialistične-farmarske-delavske progresivne federacije. V Kenosha sta bila izvoljena v mestni svet dva socialisti. V Cudahyju je bil izvoljen za župana kandidat federacije Joseph Wagner. Carl R. Hampel je bil izvoljen za mirovnega sodnika. Precej uradov so dobili federacijski kandidati tudi v drugih občinah. To je bila prva kampanja, da so unije, socialisti in farmarska-delavska progresivna zveza skupno nastopili. Njih vodstvo izjavlja, da so se iz zadnjih volitev precej naučili in zato bodo šli v prihodnji volilni boj toliko boljše pripravljeni.

Soba družabnega kluba S. C. bo v kratkem gotova

Chicago, Ill. — Družabni klub S. C. je ureditelj svoj prostor v poslojpu SDC in bo v kratkem pričel s poslovanjem. Članom kluba pa bodo te dni poslale članske karte.

V petek 17. aprila ob 8. zvečer pa bo seja članov v klubovih prostorih. Ker bo važna je potreba, da se je vsi udeležite.

V soboto 25. aprila bo slavnostno odprtje kluba, na katero ste vabljeni vsi! Podrobnosti o odprtju sledi v prihodnji izdaji Proletarca.

Vinko Ločniškar, tajnik.

PRVOMAJSKO SLAVJE KLUBA ŠT. 1 JSZ

K 50-letnemu jubileju mednarodnega praznika priredi klub št. 1 JSZ veliko slavo v petek 1. maja ob 7:30 zvečer v obeh dvoranah SNPJ

V sporedu sodelujejo klubovi odseki, kot

Red Falcons

Sava

Dramski odsek

Social Study Club

Govori v slovenskem in angleškem jeziku.

PO SPOREDU PLESNA ZABAVA

Vstopnina 25c.

VOLITVE DELEGATOV NA XI. ZBOR JSZ IN PROSVETNE MATICE

Volitve v klubih JSZ in društvih Prosvetne matice za delegate na enajsti redni zbor JSZ končajo 15. maja.

Zbor se bo vršil dne 3., 4. in 5. julija v Chicagu. Ker bo izredno važen, je potrebno, da so na njemu zastopani vsi klubi in društva s svojimi delegati.

Vsak klub do 50 članov je upravičen do enega delegata in potem na vsakih 26 do 50 članov enega delegata več.

Vsaka konferenčna organizacija JSZ je upravičena do enega delegata.

Angleško poslujoči, aktivni odseki JSZ imajo pravico vsaki do enega delegata.

Voznino vseh teh plača JSZ iz konvenčnega sklada, dnevnice pa organizacije, katere jih pošljejo.

Vse organizacije, včlanjene v Prosvetni matiči, so upravičene poslati delegate. Točka o tem se v pravilih glasi:

Organizacije Prosvetne matice imajo na zborih JSZ pravico vsaka do svojega delegata. V razpravah in sklepanjih o prosvetnem delu, o raznih ustanovah kulturnega značaja, o splošnih zadevah in problemih, ki so vsem skupni, imajo na zboru vse delegatske pravice. V zadevah organizacijske forme JSZ in socialistične stranke, o strankinem delu in zveznem političnem delu pa imajo posvetovalen glas. Voznino in druge stroške jim plačajo organizacije, katere jih pošljejo.

Dosedaj so imela društva Prosvetne matice še na vsakem zboru močno zastopstvo in nadejamo se, da bo na letošnjem številu teh delegatov še večje.

Prijavite imena in naslove izvoljenih tajništva JSZ, odnosno Prosvetne matice, na naslov 2301 S. LAWDALE AVE., čim jih izvolite, da jih uvrstimo v seznam.

A TRIP THRU SLOVENIA

(From J. R. Palandech Travel and Tourist Bureau.)

Slovenia is essentially an Alpine region, yet it suggests the South. From the topmost peaks of the Julian Alps you can catch a glimpse of the blue Adriatic. Around Maribor, the pleasant capital of Styria beside the Drava River, you see hills covered with fruitful vineyards. It is from these vineyards that the famous red and white wines of Styria come. These excellent wines were passed off as French in the old days when people did not inquire very carefully where their wines really came from. Here, also, Spanish chestnuts grow wild in the woods. Plums and apples are grown in extensive orchards for their delicious flavor. Crossing the border line at Vesenitz, you find yourself in a dreamland of wooded hills, clear tumbling streams, and patches of field and meadow round neatly placed little villages.

Slovenia may well be called the Yugoslav Switzerland, with its magnificent mountains, vast pine and beach forests, lakes and streams, and well-built villages which boast quiet inexpensive inns and well-run hotels. Slovenia also has good roads for motor cars and it is conveniently reached by railroad.

Ljubljana, the former capital of Slovenia and now the principal city of the Dravska Banovina, is well worth a visit. It is a busy modern city now, with an important commerce and trade to occupy its 70,000 inhabitants. Yet, despite its modern character, Ljubljana has a very ancient past to delight the historically-minded visitor. Its medieval stronghold dominating the city from a rocky bluff and its old-worn mansions with carved doors and vaulted chambers remind the tourist of a medieval past. What is more, Ljubljana's past goes even farther back. It was a town of great importance way back in Roman times, when the ancient Romans gave Ljubljana the name of Emona. And there are even indications that Ljubljana was inhabited as far back as 4000 years before Christ, by the ancient lake-dwellers. The museum at Ljubljana contains relics of these old Neolithic people.

Among the interesting things to be seen in Ljubljana is the park and

chateau of Tivoli, which was once the residence of Field-Marshal Radetzky, who has been immortalized for the American public in the title of the famous march, The Radetzky March. The Slovenians have always been a poetry-loving people, so you will find many bronze statues of famous Slovenian poets in Ljubljana. Among them are Presern, Vodnik, and von Valvasor.

Visitors generally find it a great convenience that the Slovenians can speak so many foreign languages well. English is experiencing a great popularity in Ljubljana at present, largely because of the efforts of the Yugoslav Society for the Study of English at Ljubljana. This Society runs a good English library. Those tourists who speak only English can go to the Offices of Putnik, the Yugoslav Travel Agency, and receive addresses of English speaking residents. British and American tourists are given cordial welcome, as so many Slovenes during the past fifty years have emigrated to English-speaking countries.

It is cheaper to live in Slovenia than in America or Britain, and much less expensive than in the neighboring countries. Full board and lodging ranges from 50 dinars to 120 dinars. The hotels are clean and their managers hospitable. Everywhere you will find modern conveniences. Towns and villages have running water and electric lights, as well as telephone and telegraph offices. There is good fishing to be had in the rivers and good shooting in the forests.

Of the Slovene summer resorts, the favorite one among travelers is undoubtedly Bled, located on the Lake of Bled. This lake is clear green in color and is surrounded by parks, villas, and gardens, with the terraces of hotels rising from the very water's edge. There is a charming island in the center of the lake, with an old, peaceful white church shooting its spire high above the island. In the background there are imposing mountains. The setting is perfectly dreamlike, and anyone wishing rest from either physical or spiritual fatigue will find himself restored to vigor after a few weeks of this atmosphere.

PRIREDBE KLUBOV J. S. Z.

V sledečem seznamu so priredbe klubov JSZ, konferenčnih organizacij in socialističnih pevskih zborov. Ako priredba vašega kluba ni vključena, nam sporočite.

APRIL

CLEVELAND, O. — Koncert pev. zbora "Delavec" 26. aprila v Slov. del. dvorani v Newburghu.

DETROIT, MICH. — Klub št. 114 in 115 JSZ vzporedno dramo "Kamnelom", v katero so vključeni tudi glasbeni deli. Vrtila se bo v nedeljo 26. aprila.

MAJ

CHICAGO, ILL. — Prvomajska slavnost kluba št. 1 JSZ v petek večer 1. maja v gornji in spodnji dvorani SNPJ.

WAUKEGAN, ILL. — Prvomajska slavnost kluba št. 45 JSZ in angleškega kluba v petek večer 1. maja v SND.

POWER POINT, O. — Domača zabava kluba št. 9 v soboto 2. maja.

CHICAGO, ILL. — Klub št. 20 JSZ priredi majsko slavo v nedeljo 3. maja v Schmidts Hall, 2973 Clybourn Avenue.

CHICAGO, ILL. — Labor Spring Festival v nedeljo 10. maja na 2467 Chicago Ave. Prireja ga soc. stranka s sodelovanjem delavskih kulturnih društev.

MILWAUKEE. — Konferenca klubov JSZ in društev Prosvetne matice v nedeljo 17. maja v S. S. Turn Hall.

BRIDGEPORT, O. — Konferenca JSZ na Spominski dan 30. maja v Društveni dvorani. Prične se ob 10. dopoldne.

BRIDGEPORT, O. — Predstava in veselica kluba št. 11 JSZ na Spominski dan 30. maja.

JUNI

CHICAGO, ILL. — Piknik socialistične stranke v nedeljo 14. junija v parku Riverview. Sodelujejo tudi klubi JSZ.

CLEVELAND, O. — V nedeljo 14. junija piknik kluba št. 27 JSZ in soc. pev. zbora "Zarja" na Močilnikarjevi farmi.

WAUKEGAN, ILL. — Piknik kluba št. 45 JSZ v nedeljo 21. junija. Prostor bo naznanjen pozneje.

JULIJ

CLEVELAND, O. — Izlet članstva kluba št. 28 in prijateljev 12. julija k Joe Zornu, Bradley Road.

AVGUST

SHEBOYGAN, WIS. — Piknik kluba št. 235 JSZ v nedeljo 2. avgusta v Lake View parku.

SEPTEMBER

CHICAGO. — Piknik v korist Proletarca meseca septembra. Datum sporočimo pravočasno.

OKTOBER

CHICAGO. — V nedeljo 28. oktobra dramska predstava kluba št. 1 v dvorani CSPS.

THE FALCON NEST

This week's column will be taken up by a little story we found in the Slovenian magazine "Svoboda", and which is here translated for you. It will be continued in next week's Falcon Nest. Watch for it!

Three Dreams

Mirko slept. The uncomfortable closeness of the room bore down upon him. Only the sounds of the ticking clock and the quiet breathing of people asleep filled the room. But Mirko heard other voices.

It was twilight. Two white horses, driven by Mirko, were drawing the carriage in which he rode. All of the harness glittered, and jingled merrily with the many little bells upon it. He rode on a smooth, white road, past uplands in bloom towards a mysterious country. The nearer he came to his destination the sweeter became the perfume in the air. Mirko inhaled it deeply and his whole being was revived with new strength and joy. He spurred on his two white steeds so that he might reach yet more quickly the land of his desire. The path led upward to the top of a hill. When he reached the top, he paused for a moment to behold the glorious view of the surrounding territory and the valley before him. Then down the hill the carriage sped and Mirko found himself in the valley.

The horses raced as if spurred by the wind; Mirko was alive with happiness and enthusiasm. He came upon beautiful gardens with magnificent palaces of white marble. From one issued forth the sound of singing, from another, dreamy music, from the third again joyous talk and laughter. All of these voices blended with the music of the crystalline bells were carried by the wind and rounded as they came from no one knew where.

The wind was playing a game with the clouds, blending them into the most beautiful rainbow hues. Soon it began to rain. The rain fell in golden drops, which glittered in the evening sun and coated Mirko, the horses, the carriage, the road, and the rooftops with gleaming gold, so much that he blinked under the dazzling brightness of the gold covering.

Mirko rode on and on through this mysterious country. The sun sank, and golden brightness disappeared. But the moon came out, and over Mirko, the horses, the road, the palaces, and the flowers there was spread a silvery mantle that shone just as brightly as the gold had before. The horses' hoofs resounded upon the road like hammers upon a hard metal. Onward rushed the two white steeds without pause.

Night was over in a flash of a second and dawn reddened the eastern skies. Mirko was already full of wondrous anticipation as to what beautiful colors would blend together as the colors of the dawn appeared when — All of a sudden a storm arose, with thunder and lightning, with muffled voices that cursed him — and Mirko was awakened from his sleep by the voices of the people already stirring about in the room where they slept.

"Savin" koncert

Chicago. — Prošlo nedeljo je "Sava" spet predvajala lep koncert, le škoda, da dvorana ni bila bolj napolnjena. Po sporedu pa se je razvila plesna in prijetna domača zabava v obeh dvoranah. (Več o sporedu bo v prihodnji številki.)

Protestni shod "Udruženja za obrambo Jugoslovanov v Italiji"

New York City. — Tu se je v nedeljo 29. marca vršil prvi shod "Udruženja za obrambo Jugoslovanov v Italiji", na katerem so govorili Ilija Bratina, Rajner F. Hlače, Ivan Mladineo, Donko Zurač, Frank Kerže in Anton Gerlach. Udeležba je bila obilna. Namen te organizacije je borba za osvoboditev primorskih Slovanov izpod Mussolinijevega fašizma. Kolekta v ta namen na shodu je znašala \$52. Sklicatelji shoda apelirajo, da se naj ustanove slične portojanke v enak namen tudi v drugih jugoslovanskih naselbinah.

Brošura o svobodi za delavce

V založbi Negro Labor News Service, 312 West 125th St., New York City, je izšla brošura z naslovom "True Freedom for Negro and White Labor", ki sta jo spisala socialisti Frank R. Crosswaith in Alfred Baker Lewis. Uvod je priredil Norman Thomas. Posamezen izvod stane 10c.

Še o dobičkih

Container Co. je lani napravila na vsako delnico \$1.89 čistega profita.

Mirko rubbed his eyes, sorrowfully looked about the barren room and through the window at the grayish skies. "How beautiful were the things of which I dreamed, and how ugly are the real things about me!" thought Mirko to himself.

One evening Mirko worked unusually long at his arithmetic problems. The problems grew more and more difficult. Before long, his head drooped between his two arms onto the table, and he was again overcome by sleep.

He dreamt that he was given to solve an unbelievably hard problem. The teacher had told him that he must count all the stars in the firmament, and he set off into the firmament to count them. He counted and counted, but it seemed like all eternity. He became tired, for the long journey through the firmament was hard on his feet so that they could scarcely carry him any longer. His head was aching with a terrific headache which had come on because of the difficult problem. He summoned forth all his forces, mental and physical, but at last he gave up, and found himself on the ground of one of the stars completely exhausted. He could go no further.

He awoke and saw before him the arithmetic problem which he had not solved. He looked at it lovingly and said, "How hard it is to find out the truth. I probably never will uncover all of the truths. But I will work with all my might so that I will come as close to it as I can just as I did in my dreams. With every hundred counted stars I advanced a step." And he set to work but his arithmetic problem grew.

(To be continued.)

There was nothing done about sending the award announced in the CONTEST in this column some weeks ago. The results were not favorable. We will probably continue it at some future date.

Do you see that your friends get to read "The Falcon Nest"? If they don't, why don't you try to persuade their parents to subscribe for Proletarac? Some of the girls in our Falcon flight are clipping the column and sending it to Falcons in Holland.

Falcon Call

The new Falcon Call will really be something you'll want. It will be only five cents a copy. If there are no Falcons in your town, and you'd like to pass the copy around, order a bundle from the National Office of the Socialist Party, 721 Moxley Building, Chicago.

Have you got on speaking terms to this—our corner—yet? Write in and tell us what you think, or maybe send something you'd like to see in it.

FRIENDSHIP!

(Send your correspondence to Mary Jugg, 4134 W. 24th Place, Chicago.)

Gradivo v Proletarcu je šola za delavce.

BARETINCIC & SON

Tel. 1475

POGREBNI ZAVOD

424 Broad Street
JOHNSTOWN, PA.

DR. F. PAULICH

ZOBOZDRAVNIK

Ordinira vsak dan razne nrede od 9. jutraj do 9. zvečer.

V nedeljo po dogovoru.

PHONE: CICERO 610

2125 SO. 52ND STREET
CICERO, ILL.

OBLEKE IN SPOMLADANSKI POVRNIKI

IZ CISTE VOLNE \$16.00

Obleke po meri \$22.50 in več; hlače po meri od \$3.95

Mocnik Clothing, Inc.
6421 ST. CLAIR AVENUE
CLEVELAND, O.

Milwaukee Leader

Največji ameriški socialistični dnevnik. — Naročnina: \$6.00 na leto, \$3.00 za pol leta, \$1.50 za tri mesece.

Naslov: 540 W. Juneau Ave.
MILWAUKEE, WIS.

SLOVENSKE IN ANGLEŠKE KNJIGE

NAJVEČJA SLOVENSKA KNJIGARNA

Pišite po cenik
PROLETARCU

THE MILWAUKEE ELECTION

Mayor Hoan Polled Largest Vote in his Political Career. — Labor Victories Gained in Kenosha, Racine and Sheboygan

The municipal elections held in Milwaukee on Tuesday, April 7, swept Mayor Hoan into public office for his seventh term. His election was a bitter defeat to the combined reactionary forces of bankers, newspapers and utility magnates that spent hundreds of thousands of dollars, utilized the press, radio and used all kinds of lies and slander in a most vicious campaign ever waged in Milwaukee.

Mayor Hoan polled 111,167 votes, the largest in his political career. He defeated his opponent by approximately 15,000 votes.

Commenting on the election results of the Socialist and Farmer-Labor Progressive Federation, John J. Handley, secretary-treasurer of the Wisconsin State Federation of Labor says: "Our first effort has been made and it was a success. We had a late start but we got well under way with a brand new party." Herman Seide, secretary-treasurer of Labor's Committee for Justice stated that "with a slush fund of hundreds of thousands of dollars, with every reactionary newspaper in the city, with the pressure put on by large industrialists, bankers and corporations, the opposition was not able to elect the head of the reactionary ticket which, of course was their main aim."

They did succeed to defeat Max Raskin for city attorney and a number of aldermen and supervisors. Only five Socialist aldermen and six county supervisors were re-elected. Just how much this victory cost the reactionary forces will probably never be known. Carl Hampel, Socialist candidate for justice of the peace was re-elected, receiving 74,106 votes.

In West Allis, "free beer and almost unlimited funds sent previously discredited old party and reactionary politicians back into office" reported The Milwaukee Leader. Mayor M. V. Baxter, eliminated at the primary election with a sticker and a write-in campaign lost by only 1,892 votes. The city attorney for West Allis, Lawrence C. Gram was the only Federation candidate re-elected. He polled 6,862 votes.

In Sheboygan a decisive victory was made by the Socialist and Farmer-Labor Progressive Federation. Five Federation candidates of the eight aldermen that were up for re-election were elected. Two Socialist aldermen were re-elected in Kenosha. A Socialist was also elected to the city council in Racine.

Getting back to the Milwaukee elections where the campaign against Hoan and the entire Socialist ticket was most viciously attacked with lies and slander, Mayor Hoan in a radio speech the following evening said: "My opponents now control the common council and therefore the purse of the city. They cannot shift their responsibilities of making good the boastful and exaggerated promises." Answering the falsehood made by the reactionary forces that Socialists are in league with the Communist Party, Hoan replied: "The Communists universally throughout the world and in every city regard the Socialists as their worst enemies because we obstruct their progress by teaching the working people to employ the ballot, and peaceful and law-abiding methods of accomplishing an improvement in their condition. The

endorsement they made of the Federation ticket so brazenly, was done for no other purpose than to discredit the Socialists and alienate our supporters. These same Communists not only did not vote our ticket but I have absolute evidence, whether my opponents knew it or not, that they were busily engaged in yesterday's election at several of the headquarters of my opponents bringing in voters for the purpose of defeating the Socialists."

He concluded by saying, "that nowhere and at no time has it been possible to win out over such lavish expenditures and such scandalous untruth and such abuse. The victory is therefore greater."

In spite of this temporary set-back for the Socialists, the campaign for their program continues. The Milwaukee Leader, in an editorial says: "Another day is coming. Build the labor press. Build the workers' organizations, economic and political. Let the campaign of education proceed. It will make the great majority of the people intelligent. The outcome will then be entirely satisfactory."

FUTURE WARS

By H. G. WELLS.

The primary mental fact in the individual mind in the world today is reaction and resistance. This is most evident in the matter of war. We know that the New War is going to be a fundamentally different thing from the wars of the past. It is going to be a horror of mechanism, gas and pestilence that may go far to dissolve anything like a civilized order altogether; and it is moreover as plain as daylight that it needs only the flat of five or six great governments willing to fuse their foreign offices, for war to cease from the world forever. But we do so love our waving flags, our competitive patriotism, the brave uniforms and the band, that we cannot nerve ourselves for that strange new calm of a boundless world at peace. Even another world war may be needed before we bow to the plain logic of this situation.

LOOKING FORWARD

Regardless of setbacks and disappointments we forward-looking people have got to plod patiently on and struggle toward a better world. We've got to have a world in which there shall be no poverty—in which everybody will have plenty.

We've got to have a world in which jobs shall be guaranteed to all willing workers, male and female. There must be release from the awful uncertainty regarding the future, making it possible for men and women to devote themselves more to the higher developments of themselves and their children, and less to the drab necessity of keeping the wolf from the door.

We've got to have a world in which men and women will at least have a fair chance to do the kind of work they like. Less round pegs in square holes. Work is fun when one does the kind of work he likes to do and does not have to do so much of it that it drags him down.

We've got to have a world in which the places where folks live and work shall be attractive. Homes, factories,

stores and offices must be healthfully located, without unnecessary dirt and noise. There can just as well be plenty of room, fresh air, sunshine, trees, grass, flowers, for factories and homes. Likewise central heating plants for all homes—no more stoves or shoveling of coal into individual furnaces. Better still, electrical heating in universal use.

We've got to have a world in which there shall be short hours of labor. Cut them down to four hours a day at the longest. Labor for money is only a means to an end. It is only a way of making a living. The "living" comes later. There are all sorts of occupations and avocations which people may follow in their spare time—things they like to do, for not all industrial labor can be made attractive, whereas there is always something outside of industry that is attractive. Short hours will give people a chance to live—a chance to evolve themselves, to make themselves better physically, mentally, morally and spiritually—to develop a super race.

—The Milwaukee Leader

FARMER-LABOR PARTY PROSPECTS

Socialists will have a sincere and peculiar interest in the declaration of Minnesota Farmer-Laborites for a national party under that name.

The avowed objectives of the Minnesota group are somewhat less than those of the Socialists. Notwithstanding that, however, to the extent that any new party springs from bona fide labor groups and voices a demand for production for use as against the private profit system, there can be no reason for hostility and much ground for cooperation from Socialist sources.

Now is the time for Socialists to remember that they have no interests which are separate and apart from those of the workers, themselves.

With that principle in mind our actions are likely to be the right kind.

At the present stage the Socialists of America will do well to maintain a watchful waiting attitude. They will examine developments to see whether or not any new party is really a labor party. To deserve that description the party must, of course, have the co-operation of bona fide labor groups. And they will wait to see whether the new party—if it should come—is going to affiliate with groups which espouse force and violence tactics.

Socialists have always stood for action along lines which are democratic and possible within the legal limits of a political democracy. They will continue along that line as long as civil liberties are not destroyed. Any attempt to affiliate with a third party which accepts the affiliation of "seizure of power" groups would fail to secure the co-operation of many American Socialists.

—Reading Labor Advocate.

Ivan Molek To Lecture Friday, April 24.

Chicago, Ill. The Educational Committee of branch No. 1 JSF has selected The 50th Anniversary of the Haymarket Tragedy for a lecture topic for the next branch meeting which will be held on Fri., April 24, at the Slovene Labor Center. Comrade Ivan Molek has prepared himself to give an interesting talk on this subject. Every branch member is urged to be present. Invite your friends along.

ROOSEVELT'S MONETARY PROGRAM

By Maynard C. Krueger

The dollar used to be defined by law as 25.8 grains of gold nine-tenths fine. This fixed the price of gold. Anyone who wanted to buy gold would not pay more, because he could always redeem a paper dollar at the Treasury at that rate. No one would sell gold for less than that rate because he could always get a dollar at the Treasury for 25.8 grains of gold nine-tenths fine. The price of gold was therefore fixed at \$20.67 per ounce. The gold dollar was a gold dollar because it was tied to gold. Its value in terms of other commodities might go up or down, but its value in terms of gold remained the same.

The Commodity Dollar
The commodity dollar is a dollar that is not defined in terms of any one commodity like gold. Its value in terms of gold can fluctuate just as in terms of anything else. Its advantage is that it is not affected by fluctuations in the supply of any one commodity like gold. Its disadvantage is that it must be managed. Very few capitalist governments have ever trusted themselves to manage it unless they were pushed off the gold standard.

For a while it looked as if the Roosevelt administration might attempt to manage a commodity dollar. If it was ever intended, however, it was soon given up. Someone probably convinced the administration that the uncertainties of capitalism were too great to make it safe to turn the dollar loose without having it tied to something more stable than the policy of the administration.

The commodity dollar would not have stabilized business. No money or credit scheme can stabilize an unplanned profit system. The commodity dollar might possibly be used to operate an economic system once it is stabilized on a Socialist basis, but stable money cannot stabilize capitalism, nor can capitalism stabilize money.

The 60 Cent Dollar

When the United States went off the gold standard the administration started bidding up the price of gold. This meant driving the gold value of

the dollar down. It was driven down to 60 per cent of what it was before. When Americans buy goods abroad they now have to pay more than before, because the dollar will not buy as much foreign currency, except where foreign governments have also driven the gold value of their money down. When American exports are sold abroad, they bring higher dollar prices for the same reason.

This was done on the theory that the domestic price level would go up if the prices of goods in international trade could be forced up. Probably the strongest connection between domestic prices and world prices was wheat, of which a large quantity was exported. The price of wheat for the whole world was determined in Liverpool. If the dollar price of wheat in Liverpool could be forced up by artificially reducing the gold value of the dollar, the price in Chicago would go up also, and other American prices would follow. The goal was an increase in the domestic price level.

At Cross Purposes

Two events, however, were overlooked. One was that other countries could play the same game, leading to currency warfare. The other was that Mr. Wallace was busy at work with his AAA, doing for agriculture what the tariff had already done for industry—making the United States more self-sufficient and breaking what was left of the connection between domestic prices and world prices. It was upon this connection that the administration depended to bring about a rise in domestic prices. The different departments of the government were working at cross purposes.

The dollar was reduced to 60 per cent of its former gold value in the hope that its value in terms of domestic commodities would go down correspondingly. This would mean an increase of about 67 per cent in prices. During the last half of 1933 the cost of living actually increased only about 5 per cent.

WHERE THE SHOE PINCHES

For Women Only

Conducted By Mary Jugg

Knitting

Everywhere women are knitting—sweaters, dresses, scarfs, purses, hats. Counters are filled with books of instructions on how to knit. Yarns, patterns, directions are advertised over the radio. It's no longer a fad; it seems to be a "must be" on the list of things women are supposed to know how to do. Why?—Yes, the shops are full of machine-made knitted garments that so closely resemble homemade ones that you can scarcely tell the difference. Yes, it wastes a lot of valuable time...

Somehow one remembers another such knitting craze many, many years ago. Women were supposed to know how to knit. They were boasting, competing, showing pride in what they knitted. And then all of a sudden the knitting turned from mere knickknacks for women to necessities for men! Mothers and sweethearts turned to knitting socks and sweaters and caps and mufflers to send to men and boys "over there"...

Let's hope that the present vogue for knitting will remain only a fad and not an omen...

Women in Austria

Rosa Jochmann was accused of selling illegal literature. She was sentenced to 1 year of ordinary imprisonment and 6 months of police imprisonment. When she was tried, she cried out proudly, "I am a Socialist and I shall always remain a Socialist!"

Anna Peiker, a 50-year-old woman, and Ill, was sentenced to 5 years imprisonment for 1 single copy of "Arbeiter-Zeitung."

Marie Embart was one of 4 women among the 27 accused in the Socialist trial in Vienna, where Fascist judges were passing out death penalties like so many cigars.

It Didn't Work

Austria tried placing a tax on bachelors and married couples without children for the purpose of supporting families with many children. This was supposed to encourage large families. It met with such opposition that the government had to abandon it.

Just Housework?

In Istanbul, Turkey, the minister of justice has just placed 13 women judges in the courts of law.

In England, a conference of women engineers has just been held. Of the 40 present, a number are in charge of large industrial projects.

In Russia, 6 women have established new world's records for parachute jumping.

Did you ever stop to think that according to our present standards every housewife is supposed to be a good laundress, housekeeper, cook, nurse, interior decorator, dietician, mother, etc., etc.? Is every man who gets married a good carpenter, painter, electrician, mechanic, tailor, chef, musician, entertainer, etc., etc.? Why should all women be expected to be "jack of all trades" any more than men? But the probability is that unless they learn how to organize and progress in the line of organization they will be expected to continue to be master of all trades that are "for women."

SEARCHLIGHT

By
DONALD
J. LOTRICH

Over 200 people attended the debate on Fascism at the SNPJ Hall last Friday night. The arrangements were made by the Social Study Club and Dr. Renzo Sereno and Professor Maynard Krueger were the participants. Unfortunately we struck a bad night. That is, in scheduling the affair we overlooked it being Good Friday, although to us it is just like any other Friday. The attendance, therefore, wasn't as large as we had anticipated for an ordinary night. Nevertheless, we had a receptive audience which enjoyed the show and contributed \$12.61 to cover the expenditures.

As for the contestants it was surprising how little the Italian Fascist knew about Fascism. To avoid too much humiliation Prof. Krueger turned to the American scene thus sparing the little Italian doctor. It is my understanding that Dr. Sereno was sent to the U. of C. by some branch of the Italian government thru a scholarship which would make me feel that he is here purely for propaganda purposes. At that, he made no headway at this debate. We expected to hear of the good things Fascism has done but they weren't forthcoming. Even the Ethiopian war was started by the League of Nations. According to the speaker the Italian people love Mussolini and Fascism and if given freedom to vote tomorrow they would endorse, wholeheartedly, the present system of things and persons. Of course, we know it isn't so. We know that people are killed and jailed just for their political beliefs and opinions, and Prof. Krueger let that be known. And he emphasized that there was no freedom of speech, press, assembly or organization in Italy. Why that was, the little Italian doctor didn't say. But we know why.

This debate shows the possibilities of holding regular monthly discussions on important problems and the possibility of the sponsors to acquire new members. Unless we can add to our numbers and arouse the inactivity so inherent in most workers we will not get anywhere. We can utilize these meetings to good advantage if we can harness more of our comrades for various duties in connection with our meetings. The membership committee should be active at such a meeting.

Sava's Concert on Easter Sunday was only fairly well attended. Perhaps what goes for the Social Study Club in arranging dates should go for Sava, also. For a change the weather was ideal unlike most Easter's and many felt the call of nature for a drive into the country. Those present enjoyed the program and dance and purchased quite some literature.

Old traditions still bind our people. Easter Sunday, and Good Friday are two days which most of our people have an inclination to follow. To us, they are just two more days, nothing more and we delight in being stubbornly contrary to custom and tradition. The supposed to be supernatural up above has no control over us just as he had no control over the catholic Italian bombers who discovered a large contingent of Ethiopians on a hillside doing Easter services, only to be killed and maimed by bombs. That's showing to much ingratitude to make us believe that the controller is using his right senses.

Chicago's United May Day Conference will hold its second meeting Sunday, April 19 at the Capitol Bldg. 159 N. State St. at 10:00 A. M. According to the call for the second conference 515 delegates attended the first meeting and paid nearly \$500.00 in fees and donations to cover expenses of the Conference and May Day activities. Chicago may see a fitting observance of the 50th anniversary of the Haymarket Riot.

The Debate On Fascism

Chicago, Ill. Approximately 150 people attended the debate last Friday sponsored by the Social Study Club of branch No. 1 JSF. The subject was Fascism. Dr. Renzo Sereno speaking for Fascism told why it was necessary to have such a regime in Italy. He explained that Italy was a poor country in natural resources and that prior to the Fascist regime, the country was full of disorder. He said that the people in Italy like Fascism and if democracy were restored, he felt quite sure that Mussolini's government would be re-elected.

Maynard C. Krueger charged that while persecutions, murders and exiling workers by the thousands in Italy, proves that the people are not satisfied with the Fascist government. Answering the stipulation that Mussolini is trying to bring civilization in Ethiopia, Krueger pointed out that it cannot be accomplished by using machine guns, bombs and poisonous gases.

After their talks a question period followed. The collection talk brought \$12.61 to cover the expenses involved with the meeting. Comrade Donald J. Lotrich acted as chairman.

—J. R.

NOTE
More English reports
and Articles on
Page 5